

”MAA SAI IHMISEN KASVOT”

Kirkon Ulkomaanavun yhteyshenkilömatkojen vaikuttavuuden arviointia

Greta Jokela ja Laura Villalba

Opinnäytetyö, syksy 2011

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Diak Etelä, Helsinki

Sosiaalialan koulutusohjelma

Diakonisen sosiaalityön suuntautumisvaihtoehto

Sosionomi (AMK) +

diakonin virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Jokela, Greta & Villalba, Laura. ”Maa sai ihmisen kasvot” Kirkon Ulkomaanavun yhteyshenkilömatkojen vaikuttavuuden arviointia, Helsinki, syksy 2011, 75s., 2 liitettä.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Diak Etelä, Helsinki. Sosiaalialan koulutusohjelma, Diakonisen sosiaalityön suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (AMK) + diakonin virkakelpoisuus.

Opinnäytetyössämme arvioimme Kirkon Ulkomaanavun yhteyshenkilömatkojen vaikuttavuutta Kirkon Ulkomaanavun yhteyshenkilöiden henkilökohtaiseen elämään sekä työelämään. Tutkimuskysymyksemme olivat yhteyshenkilömatkojen vaikutukset ja niiden kesto yhteyshenkilöiden elämään ja työhön, kuinka laajalle ja minkä ajan sisällä yhteyshenkilön tietous, kokemukset ja näkemykset ovat levinneet sekä mitä Kirkon Ulkomaanavun yhteyshenkilötyön tulisi jatkossa säilyttää ja mitä kehittää työssään.

Tutkimusaineisto kerättiin lähettämällä keväällä 2011 yhteensä 122 kyselylomaketta Kirkon Ulkomaanavun yhteyshenkilömatkoilla vuosina 1995–2009 olleille henkilöille. Lomakkeeseen vastattiin joko Kirkon Ulkomaanavun nettisivuilla olevan linkin kautta tai postittamalla kyselylomake palautuskuoressa. Tutkimukseen vastasi 58 henkilöä.

Opinnäytetyössämme käytimme kvantitatiivista ja kvalitatiivista tutkimusmenetelmää. Vastausten analysoinnissa käytimme fenomenologis-hermeneuttista metodia sekä sisällönanalyysiä. Opinnäytetyön teorialinjoina oli kansainvälinen diakonia sekä kulttuuriosaamisen kasvamisen teoria.

Tutkimuksen päätulokset kertovat yhteyshenkilömatkoista syntyneiden muutosten vaikuttavan matkalaisten elämään ja työhön sekä heidän lähipiiriinsä ja työyhteisönsä. Matkat vaikuttivat yhteyshenkilöiden maailmankuvaan ja arvojen ja asenteiden muuttumiseen sekä aineellisen avun antamiseen. Muutokset näkyvät kasvaneena kulttuuriosaamisena, jolloin vaikutukset ulottuvat yhteyshenkilöiden elämään ja työhön hyvin laajasti.

Tutkimuksen johtopäätöksiä olivat yhteyshenkilöiden arvojen, asenteiden, tietoisuuden sekä käyttäytymisen muutokset. Johtopäätöksistä nousee myös kehitystarpeita Kirkon Ulkomaanavun yhteyshenkilötyölle. Yhteyshenkilöiden matkoilla syntynyttä kokemusasiantuntijuutta ja innostusta voisi hyödyntää monipuolisemmin ja heidän työtään tulisi tehdä näkyvämmäksi seurakunnissa.

Asiasanat: Kirkon Ulkomaanapu, kansainvälinen diakonia, kulttuuriosaaminen, kvalitatiivinen tutkimus, kvantitatiivinen tutkimus, fenomenologis-hermeneuttinen metodi, sisällönanalyysi

ABSTRACT

Jokela, Greta & Villalba, Laura

Finn Church Aid: the efficacy of contact persons' trips

75 p., 2 appendices. Language: Finnish. Helsinki, Autumn 2011.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Option in Diaconal Social Work. Degree: Bachelor of Social Services.

The aim of the thesis was to estimate how the trips made by Finn Church Aid's contact persons affect their lives and work. We had three research questions:

1. The efficacy and permanence of the contact persons' trips in their lives and work.
2. For how long time the knowledge, experiences and views of the contact persons have affected them and how far the knowledge, experiences and views have spread.
3. What should remain or be developed in Finn Church Aid's contact person work.

The material was collected by sending a questionnaire to the Finn Church Aid's contact persons. Altogether we sent 122 questionnaires and we got back 58. Our questionnaire consisted two different parts, both close-ended and open-ended questions.

The data was analyzed by using qualitative and quantitative research. We also used content analysis and phenomenology-hermeneutic method. Our theory covered international diaconia and cultural competence.

The main results show that contact persons' trips affected their lives and work through changes in their values, attitudes and behavior.

In conclusion it was discovered that there are many changes in contact persons' lives due the trips. Some ideas were also discovered how Finn Church Aid should develop their contact person work. Contact persons' expertise could be used more in the congregations and in their own work.

Key words: Finn Church Aid, qualitative research, quantitative research, content analysis, phenomenology-hermeneutic method, international diaconia, cultural competence

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 KANSAINVÄLINEN DIAKONIA.....	8
2.1 Kansainvälisen diakonian historiaa.....	8
2.2 Kansainvälisen diakonian perusteita ja käytäntöjä.....	9
3 KIRKON ULKOMAANAPU.....	12
3.1 Kirkon Ulkomaanavun historiallinen perusta	12
3.2 Kirkon Ulkomaanavun työn tavoite ja yhteistyökumppanit.....	13
3.3 Yhteisvastuukeräys.....	16
3.4 Kirkon Ulkomaanavun yhteyshenkilöt ja yhteyshenkilömatkat.....	17
4 KULTTUURIOSAAMISEN KASVAMISESTA.....	19
5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	21
5.1 Tutkimusotteet ja -menetelmät.....	21
5.2 Opinnäytetyön tarkoitus ja tutkimuskysymykset.....	23
5.3 Aineiston keruun toteuttaminen	24
5.3.1 Aineiston analysointi fenomenologisesta näkökulmasta.....	25
5.3.2 Sisällönanalyysin vaiheet.....	26
5.3.3 Kyselylomaketutkimus	27
6 TUTKIMUSTULOKSET	31
6.1 Vastaajien taustatiedot	31
6.2 Yhteyshenkilömatkojen vaikutukset matkalaisten elämään	32
6.2.1 ”Maa sai ihmisen kasvot”	32
6.2.2 Kulttuuritietoisuuden kasvusta	36
6.2.3 Matkan vaikutuksia työelämään.....	37
6.2.4 Matkojen vaikutus kehitysyhteistyöhön.....	39
6.3 Yhteyshenkilöiden tietoudesta, kokemuksista ja näkemyksistä	41
6.3.1 Matkan vaikutusten kesto	41
6.3.2 Yhteyshenkilömatkasta kertominen	43
6.4 Yhteyshenkilömatkojen kehittämistarpeita.....	44
6.4.1 Yhteydenpito matkan jälkeen.....	44

6.4.2 Ideoita Kirkon Ulkomaanavun yhteyshenkilötyön kehittämiseksi.....	46
6.4.3 Yhteyshenkilötyön vahvuudet.....	48
6.4.4 Yhteyshenkilötehtävän tärkeistä kokemuksista	49
7 JOHTOPÄÄTÖKSET	52
7.1 Muutokset arjessa ja työssä.....	52
7.2 Tietous matkoista leviää	54
7.3 Yhteyshenkilötyön vahvuudet ja kehittämistarpeet	55
7.4 Kehittämideoita yhteyshenkilötyöhön	56
8 TUTKIMUKSEN EETTISYYS.....	58
9 POHDINTA	60
LÄHTEET.....	62
LIITE 1	65
LIITE 2	66

1 JOHDANTO

Valitsimme opinnäytetyömme aiheeksi Kirkon Ulkomaanavun tarjoaman aiheen Kirkon Ulkomaanavun yhteyshenkilömatkojen vaikuttavuuden arvioinnista. Opinnäytetyössämme arvioimme yhteyshenkilömatkojen vaikuttavuutta matkan tehneiden yhteyshenkilöiden henkilökohtaiseen elämään ja työelämään. Tutkimuksessa arvioidaan myös sitä, kuinka laajalle yhteyshenkilön kokemukset yhteyshenkilömatkasta ja Ulkomaanavun työstä ovat levinneet. Opinnäytetyön tarkoituksena on löytää tietoa yhteyshenkilöiden subjektiivisista kokemuksista sekä ideoita Ulkomaanavun yhteyshenkilötyön kehittämiseksi.

Aiheen valintaa on kohdallamme määrittänyt oma kiinnostuksemme Kirkon Ulkomaanavun työtä kohtaan sekä mahdollisuus tehdä tulevaisuudessa kansainvälistä tai monikulttuurista työtä. Opiskelemme kirkon alaa, joten kristillisen työn näkökulma tuntui luontevalta ottaa työhön mukaan. Etsimme Ulkomaanavulta aiheetta jo ennen kuin meille tarjottiin aiheeksi yhteyshenkilömatkoja koskevaa tutkimusta. Työn tekemisen mielekkyyttä lisäsi yhteistyö Kirkon Ulkomaanavun kanssa sekä työn merkitys yhteyshenkilötyön kehittämisen näkökulmasta.

Kirkon Ulkomaanavun yhteyshenkilömatkoista ei aikaisemmin ole tehty pitkän aikavälin tutkimusta. Yhteyshenkilömatkoilta on olemassa matkaraportteja vuoden ajalta jokaisen matkan jälkeen, mutta työn pitkäaikaisemmat vaikutukset eivät ole kenenkään muun kuin yhteyshenkilöiden itsensä tiedossa. Tutkimussessamme kysyimme uudestaan osittain samoja asioita, kuin mitä matkaraportteissa kysyttiin, mutta lähestyimme yhteyshenkilöiden tietoutta eri näkökulmasta.

Lähetimme kyselytutkimuksen yhteensä 122 vuosina 1995–2009 olleille yhteyshenkilöille. Kyselylomakkeita palautui 60 kappaletta, joista kahteen ei ollut vastattu. Lopullisessa tutkimusotannassamme oli siis 58 yhteyshenkilömatkalaista. Vuonna 1995 järjestettiin ensimmäinen yhteyshenkilömatka, jonka jälkeen matkoja on järjestetty vuosittain aina seuraavan vuoden Yhteisvastuukeräyksen ulkomaankohteeseen.

Laadullinen tutkimustulos oli ensisijainen toive sekä Kirkon Ulkomaanavun yhteyshenkilötyön että meidän taholtamme, jotta yhteyshenkilöiden yksittäisetkin näkemykset, kokemukset ja toiveet tulisivat esiin. Toisaalta määrällisen tutkimuksen tulokset auttavat vaikuttavuuden ja yhteyshenkilömatkojen konkreettisten seurauksien arvioinnissa. Tutkimusmenetelmät valikoituivat yhteistyössä Kirkon Ulkomaanavun seurakuntayhteyksien koordinaattorin Nina Silanderin kanssa. Hän toimi työelämäyhteistyötahon ohjaajanamme opinnäytetyön tekemisen aikana. Opinnäytetyön tarkoituksena on olla hyödynnettävissä jatkossa Ulkomaanavun yhteyshenkilötyön kehittämisessä.

Opinnäytetyöstämme on hyötyä Kirkon Ulkomaanavun yhteyshenkilötyön lisäksi niille, jotka ovat kiinnostuneet Kirkon Ulkomaanavusta, kehitysmaihin tehtävistä opintomatkoista tai kansainvälisestä diakoniasta.

2 KANSAINVÄLINEN DIAKONIA

2.1 Kansainvälisen diakonian historiaa

Kansainvälisen diakonian historialliset juuret sijoittuvat maailmansotien ja niiden jälkeiseen aikaan, jolloin kirkot ovat alkaneet avustaa toisiaan (Malkavaara 2007, 200). Kansainvälinen diakonia on kehittynyt osana diakoniaa jo alkukirkosta asti. Vakiintuneeksi työ- ja toimintamuodoksi kansainvälinen diakonia kehittyi modernin diakonian aikaan, eli käytännössä silloin kun Yhteisvastuukeräyksen tuottoa alettiin suunnata myös ulkomaille 1960-luvun alussa. (Inkinen 2011.)

Maailmansotien aikana kirkolliset avustusorganisaatiot auttoivat Euroopassa muun muassa kirkkojen rakentamista, pakolaisia, haavoittuneita sekä vankeja. Sotien jälkeen, Euroopan jälleenrakennustyön päätyttyä 1950-luvun alussa, työn painopistettä siirrettiin Lähi-itään sekä vähitellen kolmanteen maailmaan. Siirtomaat itsenäistyivät ja uudet itsenäiset kirkot olivat monien haasteiden edessä. Kehitysmaaliike vahvistui 1960- ja 1970-lukujen taitteessa. (Malkavaara 2007, 200–204.)

Kehitysmaamyönteisen ilmapiirin aikoihin 1960- ja 1970-lukujen vaihteessa alkoi muodostua nykyisen kansainvälisen diakonian perusta. Kirkot ja niiden järjestöt aktivoituivat kolmanteen maailmaan liittyvissä kysymyksissä. Kirkkojen sekä ekumeenisen liikkeen kannalta ratkaiseva käänne tapahtui vuonna 1968, jolloin Kirkkojen maailmanneuvoston Upsalan yleiskokouksessa vallitsi siirtomaavastainen ja suvaitsevainen ilmapiiri. Avun antaminen tapahtui rodusta, uskonnosta, mielipiteestä ja kansallisuudesta riippumatta. Kansainvälisen diakonian tarkoituksena oli toimia kärsimyksen lieventämiseksi ja ehkäisemiseksi apua tarvitsevien parissa. (Malkavaara 2007, 204–205.)

2.2 Kansainvälisen diakonian perusteita ja käytäntöjä

Kansainvälisen diakonian yleiset periaatteet ovat samat kuin diakoniassa muutenkin. Avun antamista uskonnosta, rodusta, poliittisesta vakaumuksesta ja kansallisuudesta riippumatta korostetaan kansainvälisessä diakoniassa. (Malakavaara 2007, 206.) Kansainvälisen diakonian voi ajatella olevan kaukaisen lähimmäisen, maamme rajojen ulkopuolella vaikeissa olosuhteissa elävien ihmisten, auttamista. Kansainvälisen diakonian lähtökohtana on diakonian peruseriaate, kristillinen rakkaus. Toimintamuotoja ovat pakolaisapu, katastrofiapu, kehitysyhteistyö ja kirkkojen välinen yhteistyö. Ihmisoikeudet, oikeudenmukaisuus sekä kestävä kehityksen luominen ovat osa kansainvälistä diakoniaa. (Huotari 1992, 284.)

Kansainvälinen diakonia on sisällytetty diakoniatyön mallijohtosääntöön, jossa määritellään seurakuntien diakoniatyön raameja. Johtosäännön mukaan diakoniaa harjoittava seurakunta ja sen yksittäiset jäsenet kantavat vastuuta myös kaukaisista lähimmäisistä. Johtosäännössä määritellään diakoniatyön tehtäväksi edistää kristilliseen uskoon perustuvan lähimmäisenrakkauden toteuttamista sekä kotimaassa että ulkomailla. Tämän mukaan seurakunnan ja sen jäsenten tulee pyrkiä eheyttämään elämää, lievittämään kärsimystä sekä antamaan apua erityisesti niille, joiden hätä on suurin ja joita ei muualla tavoin auteta. (Diakoniatyön mallijohtosääntö 1994, 1–4.)

Kristinuskon luonteen voi ajatella olevan kansainvälinen jo itsessään, sillä liikuminen yli maantieteellisten ja asenteellisten rajojen yli on tuonut kristinuskon myös Pohjois-Eurooppaan. Kansankirkkomme synty on ollut riippuvainen kansainvälisestä vuorovaikutuksesta. Kansainvälisen vastuun voidaan siis ajatella olevan perusteltua ja liittyvän vahvasti sekä diakoniaan että lähetystyöhön. Kristinuskon koskee koko maapalloa ja sen ihmisiä, vaikka kansainvälisen vuorovaikutuksen kristillinen näkökulma saattaakin olla heikentynyt eri kirkkokuntien sisällä. Ekumeeniset ristiriidat saattavat vaikuttaa avoimeen monikulttuuriseen kanssakäymiseen. Diakoniatyö voidaan kuitenkin nähdä väylänä yhteyteen ja yhteistyöhön, pohjana ekumenialle. Diakoniset ja ekumeeniset rakenteet taas

ovat lähtökohtana erilaiselle avustustyölle ja diakonian periaatteiden mukaiseen työhön suuntautumiselle. (Askola 2002, 157–159.)

Suomessa kansainvälisen diakonian ja kirkkojen välisen avun järjestönä toimii Kirkon Ulkomaanapu. Ulkomaanapu on vahvistanut asemiaan avustusjärjestönä vuosina 2004–2007 enemmän kuin mikään muu avustusjärjestö johtuen tehostetusta viestinnästä, markkinoinnista ja varainhankinnan kehittämisestä. Seurakuntasektorilla kansainvälisessä diakoniassa toimii Kirkon Ulkomaanavun kautta Changemaker -nuorisoverkosto sekä yhteyshenkilöt. Vuonna 2007 Ulkomaanavun yhteyshenkilöitä oli reilut 900 ja valtaosassa seurakunnista (74 %) kansainvälinen diakonia ja sen näkyvyys oli nimetty jonkun työntekijän vastuulle. (Monikasvoinen kirkko 2008, 217–221.)

Kirkon Ulkomaanapu on myös pyrkinyt tiivistämään yhteistyösuhdettaan kirkon lähetysjärjestöjen kanssa. Työnjakoa on pyritty toteuttamaan niin, että yhteinen strateginen suunnittelu ja käytännön yhteistyö lisääntyisi ja päällekkäisten toimintojen vähentäminen sekä kotimaassa että ulkomailla vähentyisi. (Monikasvoinen kirkko 2008, 224.)

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon Meidän kirkko -strategia vuoteen 2015 määrittelee suuntaviivoja kansainväliselle vastuulle ja kansainvälisen diakonian jatkolle. Strategian mukaan kirkon tulisi lisätä seurakunnan työntekijöille ja seurakuntalaisille tietoutta kolmannen maailman ihmisten elämästä ja kirkkojen toiminnasta. Kirkon lähetystyö ja kansainvälinen diakonia muistuttavat maailman todellisuudesta ja edistävät ihmisarvoista elämää kaikkialla maailmassa. Kirkko lupaa strategiassaan avointa yhteistyötä ja vuoropuhelua teologiasta ja kansainvälisestä diakoniasta toisten kristittyjen kanssa. (Meidän Kirkko 2007, 40–41.)

Kirkon strategia myös lupaa ekumeenista yhteistyötä niin, että yhteistä uskon perustaa toisten kirkkojen kanssa syntyisi. Koska Yhteisvastuukeräys on näkyvä osa kirkon diakoniaa, lupaa strategia vahvistaa sen asemia suurimpana vapaaehtoistyön muotona diakonian saralla. (Meidän Kirkko 2007, 41.)

Kansainvälisen diakonian toteuttamiseen liittyy myös eettisiä näkökulmia. Eri kirkot ovat pohtineet kansainvälisen avustusyhteistyön sääntöjä, sillä auttamishalu ei välttämättä takaa eettisyyttä tai auttamisen mielekkyyttä. Kirkkojen kansainvälisen yhteistyön käyttäytymissäännöt voidaan tiivistää seuraavasti; kyseessä olevan kansan ja sen kirkkojen historian sekä kielellisten, uskonnollisten ja muiden vähemmistöjen tunteminen luovat pohjaa niiden suhteuttamisessa nykypäivään. Diakonian tulisi myös näkyä muun kuin yhteisön johtajien tai sen valtakulttuurin edustajien kautta. (Askola 2002, 163–165.)

Kansainvälisessä diakoniassa muutokset eivät ole nopeita eikä kotimaassa hankittu ammattitaito välttämättä päde eri kulttuuriympäristössä. Muiden avustusjärjestöjen toiminta ja yhteistyömahdollisuudet tulisi tiedostaa ennen oman avustustoiminnan aloittamista. Paikallisten ihmisten tulisi saada äänensä kuuluviin ilman rahan vaikutusta mielipiteisiin. Työn eettisiä näkökohtia tulisi tarkastella jatkuvasti sekä toiminnan ulkoisvaikutusten että oman auttamismotivaation kannalta. Työn tulosten raportointi on tärkeää kansainvälisessä diakoniassa. Tulee miettiä, ketä tulokset palvelevat. Kansainvälinen diakonia on aina myös viesti työntekijöiden arvomaailmasta. (Askola 2002, 163–165.)

Diakoniaan yleisesti kuuluu myös yhteiskunnallisten muutosten seuraaminen ja niiden vaikutusten ymmärtäminen. Kansainvälisyys on yhä suurempi osa nykyistä yhteiskunnallisen työn kenttää ja kansainvälisen vastuun teemat näkyvät myös diakoniatyössä. Diakoniatyön haasteena on luoda toimiva monikulttuurinen avoimuus sekä kyky tehdä eettisiä valintoja. Kysymys ihmisarvosta ja oikeuksista on ajankohtainen myös kotimaan diakoniatyössä. (Askola 2002, 168–169.)

3 KIRKON ULKOMAANAPU

3.1 Kirkon Ulkomaanavun historiallinen perusta

Teemme opinnäytetyömme Kirkon Ulkomaanavun yhteyshenkilötyölle. Jotta tutkimuksen aihe ja lähtökohdat aukenisivat opinnäytteemme lukijalle, kerromme Kirkon Ulkomaanavun historiasta, organisaatiosta, toimintaperiaatteista sekä strategiasta. Käsittelemme tarkemmin myös Ulkomaanavun yhteyshenkilötyötä, johon opinnäytetyömme aihe kohdistuu.

Kirkon Ulkomaanavun syntyyn on kirkkohistoriassa vaikuttanut 1800-luvulla tapahtunut herääminen kirkkojen välisen yhteyden tarpeeseen sekä ekumeenisen liikkeen synty 1900-luvun alkupuolella. Kirkon jakautuneisuus aiheutti 1800-luvulla uskottavuusongelmia eri lähetysjärjestöjen kilpaillessa keskenään lähetyskentillä. Kirkkojen keskinäinen yhteys käsitettiin tarpeelliseksi ja muun muassa eri protestanttiset suuntaukset alkoivat muodostaa yhteisprotestanttisia järjestöjä. Vuonna 1846 perustettiin Evankelinen allianssi, jossa eri kirkkojen johtajat ja vaikuttajat neuvottelivat keskenään. Järjestöjä alkoi syntyä protestanttisten tunnustuskuntien sekä niiden rajoja ylittävien maallikkojen välille. (Arffman 2004, 246.)

Ekumeenisen liikkeen syntyyn vaikutti Edinburghin vuoden 1910 protestanttisten kirkkojen lähetyskonferenssi, jossa valittiin komitea suunnittelemaan kirkkojen välistä yhteistyötä. Ensimmäistä maailmansotaa oli yritetty estää hajanaisien protestanttisten kirkkojen järjestöjen taholta, mutta niillä ei ollut vaikutusta maailmansodan tapahtumiin. Kirkkojen välistä yhteistoimintaa oli siis välttämättömyyden tehostaa. Edinburghissa valittu komitea perusti ensimmäisen maailmansodan jälkeen vuonna 1921 Kansainvälisen lähetysneuvoston (KLN), jonka alaisiksi perustettiin kansallisia lähetysneuvostoja. 1900-luvun alkupuolella syntyi myös Life and Work -liike, joka järjesti eettisiä kysymyksiä ja kirkkojen käytännön yhteistoimintaa käsitteleviä kokouksia. Faith and Order -liikkeessä taas keskityttiin kirkon oppiin ja järjestykseen. Liikkeet yhdistyivät vuonna 1948 Kirk-

kojen maailmanneuvostoksi (KMN), jossa nykyisin toimivat myös muun muassa Kansainvälinen lähetysneuvosto sekä Luterilainen maailmanliitto. (Arffman 2004, 246–247.)

Kirkon Ulkomaanavun perustamisajankohdaksi lasketaan 25.9.1947, jolloin Suomen luterilainen kirkko liittyi virallisesti kirkkojen kansainvälisen avun verkostoon. Kirkon Ulkomaanapu toimi alussa nimenomaan avun saajana, ei antajana. Suomi sai luterilaisen kirkon kautta rahaa, vaatteita ja ruokaa. Vasta 1950- ja 1960-lukujen vaihteessa Suomen kirkko oli päässyt avunsaajasta sen antajaksi. Siitä lähtien Kirkon Ulkomaanavun rooli avustustoimijana on kasvanut ja vahvistunut. Nykyään Kirkon Ulkomaanapu on yksi Suomen suurimmista kehitysyhteistyön ja katastrofiavun toteuttajista. (Kirkon Ulkomaanapu i.a.e.)

3.2 Kirkon Ulkomaanavun työn tavoite ja yhteistyökumppanit

Kirkon Ulkomaanapu on Suomen evankelis-luterilaisen kirkon, sen seurakuntien ja kaikkien suomalaisten kanava tukea ja auttaa kehitysmaita sekä kehitysyhteistyötä. Kirkon Ulkomaanavun työn tavoitteena on vahvistaa kaikkien ihmisarvoa ja edellytyksiä kantaa itse vastuuta elinolosuhteisiinsa vaikuttavista asioista. (Kirkon Ulkomaanapu 2009, 2.)

Kirkon Ulkomaanavun työn taustalla on kristillinen vakaumus toimia lähimmäisen hyväksi ja kantaa vastuuta maailmasta. Tehtävänsä toteuttamiseksi Kirkon Ulkomaanapu suuntautuu diakonian periaatteiden mukaisesti sinne, missä hätä on suurin ja olosuhteet vaikeimmat. Ulkomaanapu kunnioittaa toiminnassaan ekumeenisiä toimintatapoja, jolloin työ on uskontorajat ylittävää ja toisaalta yhteistyömahdollisuuksia puolustavaa toimintaa eri uskontokuntien välillä. (Kirkon Ulkomaanapu 2009, 2.) Suomalaisessa mediassa ja yhteiskunnallisessa keskustelussa Ulkomaanapu näyttäytyy yhtenä suurimmista ja arvostetuimmista avustusjärjestöistä sekä kehitysyhteistyön asiantuntijoista ja toimijoista.

Kirkon Ulkomaanavun toimintaa ohjaavat yhteiset arvot, joita ovat valikoimaton lähimmäisenrakkaus, periksiantamaton toivo, luotettavuus ja laatu. Työtä tehdään kaikkien kanssa uskonnosta, etnisestä taustasta tai poliittisesta vakaumuksesta riippumatta. Tavoitteet pyritään asettamaan realistisesti niin, että myös työn vaikuttavuutta arvioidaan jatkuvasti. Apu toimitetaan perille mahdollisimman tehokkaasti, jolloin myös hallintakuluihin käytettävät menot pyritään pitämään mahdollisimman pieninä. Ulkomaanapu kertoo työstään avoimesti ulospäin. (Kirkon Ulkomaanapu i.a.a.) Kirkon Ulkomaanavun toimintaa ohjaavat sen säätiön säännöt, arvot, toiminta-ajatus, visio ja strategia sekä strategian toiminnallistamissuunnitelma (Kirkon Ulkomaanapu 2009, 2).

Kirkon Ulkomaanavun työn tavoitteena on saada aikaan pysyvää muutosta puolustamalla ja tekemällä töitä ihmisarvoisen elämän ja köyhyyden vähentämisen puolesta. Jotta auttamisen ja vaikuttamisen strategia toteutuisi, Ulkomaanapu työskentelee kokonaisvaltaisesti ihmisten ja heidän yhteisöjensä hyvinvointia tukien. (Parhiala 2010, 3.) Kirkon Ulkomaanavun työn ominaispiirteitä ovat sellaiset toimintatavat, jotka edistävät sukupuolten välistä tasa-arvoa, kehityskykyisen toimintaympäristön luomista, paikallisten toimijoiden toimintakyvyn vahvistamista sekä ympäristön suojelemista (Kirkon Ulkomaanavun strategia 2009–2012, 9).

Kirkon Ulkomaanavun työtä toteutetaan viidellä eri alueella: Aasiassa, Afrikassa, Euroopassa, Lähi-idässä sekä Latalalaisessa Amerikassa ja Karibiassa. Suurin avustuskohde oli vuonna 2009 Afrikka, jonne kohdistui lähes 50 prosenttia Kirkon Ulkomaanavun sekä sen yhteistyökumppaneiden avustussummista. (Kirkon Ulkomaanapu 2010, 4–5). Yhteyshenkilömatkat suuntautuvat seuraavan vuoden Yhteisvastuu-keräyksen ulkomaankohteen mukaisesti.

Kirkon Ulkomaanavun vahvuuksia on toimia ruohonjuuritasolla siten, että se yhdistää kehitysyhteistyön, humanitaarisen avun sekä vaikuttamistyön. Lisäksi sen työlle on ominaista tehdä kehitysyhteistyötä ja antaa humanitaarista apua osana maailmanlaajuisista yhteistyöverkostoista. Verkostoon kuuluu kirkollisia ja ekumeenisia avustusjärjestöjä, minkä lisäksi Ulkomaanapu tukee kirkkoja ja

ekumeenisten järjestöjen toimintaa. Arvomaailmansa perusteella ensisijaisia yhteistyökumppaneita Ulkomaanavulla ovat uskopohjaiset järjestöt, muut yhteistyöjärjestöt ovat toissijaisia. Uskopohjaiset yhteistyökumppanit saattavat kuulua toiseen kirkkokuntaan, mutta oleellista on, että kumppaneiden arvopohja ja toimintatavat ovat sopusoinnussa Ulkomaanavun arvojen ja toimintatapojen kanssa. (Kirkon Ulkomaanavun strategia 2009–2012, 9.)

Kirkon Ulkomaanavun työtä tukevat Suomen ulkoasiainministeriö, Euroopan komissio sekä erilaiset YK-järjestöt. Ulkomaanapu kuuluu kirkollisten kehitysyhteistyön, humanitaarisen avun ja vaikuttamistyön toimijoiden kattojärjestöön, ACT-allianssiin. Ulkomaanapu on myös mukana eurooppalaisten kirkollisten avustusjärjestöjen yhteistyöelimestä APRODEV:ssa. Sen päätehtävinä on vaikuttaa EU:n kehitysyhteistyöpolitiikkaan oikeudenmukaisuuden edistämiseksi ja köyhyyden vähentämiseksi sekä tiedon välittäminen sen jäsenjärjestöille. Suomessa Kirkon Ulkomaanapu kuuluu jäsenenä suomalaisten kehitysyhteistyöjärjestöjen EU-yhdistykseen, Kehitys ry:hyn, joka seuraa EU-politiikkaa ja antaa neuvoja jäsenjärjestöille. Ulkomaanapu on myös ulkoministeriön kumppanuusjärjestö sekä Kehitysyhteistyön Palvelukeskuksen KEPAn jäsen. (Kirkon Ulkomaanapu 2010, 18.)

Kirkon Ulkomaanapu pyrkii tavoitteeseensa ihmisarvoisesta elämästä yhdessä tukijoidensa ja kumppaneidensa kanssa. Kirkkojen maailmanneuvoston (KMN) kautta Ulkomaanapu tukee monia ohjelmia, joilla edistetään tasa-arvon ja ihmisoikeuksien toteutumista, kansainvälisen kaupan rakenteisiin vaikuttamista sekä rauhaa. KMN pitää kirkkojen ääntä esillä muun muassa YK:ssa. Kirkollisten kumppaneiden lisäksi Kirkon Ulkomaanapu toteuttaa hankkeitaan muiden paikallisten organisaatioiden kanssa. Ulkomaanavun omien alue- ja maatoimistojen perustamisen yhtenä tavoitteena on hankkia uusia paikallisia kumppaneita ja tukea niiden toimintakykyä. (Kirkon Ulkomaanapu 2010, 8–9, 18.)

3.3 Yhteisvastuukeräys

Yhteisvastuukeräys on evankelis-luterilaisen kirkon vuosittain järjestettävä suurkeräys, jonka toteutuksesta vastaa Kirkkopalvelut ry. Yhteisvastuukeräyksen juuret ovat kuudenkymmenen vuoden takaisia. Vuonna 1950 järjestettiin ensimmäinen Yhteisvastuukeräys Suomen paikallisseurakunnissa. Kirkko oli herännyt siihen hätään, joka sodan ja hallavuosien jälkeisessä Suomessa, erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomessa, oli. Lapsiperheet kärsivät köyhyydestä ja työttömyydestä, ja lapset saattoivat olla aliravittuja ja sairaita. (Yhteisvastuu, i.a.a.)

Ensimmäinen yhteisvastuukeräys onnistui yli odotusten, ja siitä lähtien yhteisvastuukeräystä on järjestetty vuosittain eri teemoilla. 1950-luvulla keräysvarat suunnattiin asuinrakennusten kunnostukseen ja äitien virkistyslomiin. Köyhille saatettiin hankkia lehmä tai hevonen, invalidille pyörätuoli tai vanhukselle vuode, tai lahjakas lapsi autettiin kouluun. Yhteisvastuun teemoja olivat lesket, orvot, työttömät, asunnottomat, kehitysvammaiset ja yksinäiset vanhukset. Vuonna 1963 Yhteisvastuukeräyksen apua laajennettiin ulkomaille. Ensimmäinen avunsaaja oli Namibian Ambo-Kavangon kirkko. (Yhteisvastuu i.a.a.)

Nykyään yhteisvastuukeräyksen tuotosta 60 % suunnataan vuosittain vaihtuviin ulkomaankohteisiin. Luterilaisen maailmanliiton ja Kirkkojen maailmanneuvoston kehitysohjelmia tuetaan Aasiassa, Afrikassa ja Latinalaisessa Amerikassa. Yhteisvastuukeräyksen kansainväliseen diakoniaan suunnatut varat toimitetaan Kirkon Ulkomaanavun kautta. Ulkomaanavun osuudesta 20 % käytetään vuosi-teeman mukaiseen toimintaan kehitysmaissa, 10 % humanitaariseen apuun ja 30 % muuhun kehitysyhteistyöhön. (Yhteisvastuu i.a.b.)

Yhteisvastuukeräyksen loput 40 % jaetaan kotimaassa siten, että 20 % tuotosta menee vuosittain valittavalle erityiskohteelle, 10 % hiippakuntien diakoniarahastoille ja 10 % keräävän seurakunnan valitsemaalle kohteelle. Yhteisvastuukeräysten tuotto on ollut vuonna 2010 6,8 miljoonaa euroa, mikä on suurin summa koko 2000-luvulla. 2000-luvun muut tuotot ovat 4 ja 5 miljoonan euron luokkaa. (Yhteisvastuu i.a.b.)

3.4 Kirkon Ulkomaanavun yhteyshenkilöt ja yhteyshenkilömatkat

Kirkon Ulkomaanavun yhteyshenkilötyön tarkoituksena on välittää tietoa Ulkomaanavusta, sen työstä sekä kansainvälisestä diakoniasta paikallisseurakuntiin ja hiippakuntiin. Yhteyshenkilöt toimivat linkkinä Kirkon Ulkomaanavun ja Suomen evankelis-luterilaisten seurakuntien välillä. Seurakunnissa toimii yksi tai useampi seurakunnan nimeämä yhteyshenkilö. Suurin osa yhteyshenkilöistä on diakoniatyöntekijöitä, mutta joukossa on myös kirkkoherroja, lähetyssihteereitä, seurakuntapastoreita, muita seurakunnan työntekijöitä sekä aktiiviseurakuntalaisia. Yhteyshenkilöiden tehtävät vaihtelevat seurakunnan työtehtävien ja henkilöiden omien vahvuuksien mukaan. (Kirkon Ulkomaanapu i.a.b)

Yhteyshenkilöiden tehtäviin kuuluu pitää esillä Kirkon Ulkomaanavun työtä ja kansainvälistä diakoniaa omassa seurakunnassaan sekä hiippakuntansa sisällä. Yhteyshenkilö vastaa ajankohtaisten kansainvälisten asioiden, kuten Yhteisvastuu- ja katastrofikeräysten sekä muiden tapahtumien tiedottamisesta ja järjestämisestä. Yhteyshenkilöt välittävät viisi kertaa vuodessa ilmestyvän yhteyshenkilökirjeen ajankohtaiset aineistot ja uutiset seurakunnan työntekijöille ja muille vastuunkantajille. Yhteyshenkilöt toteuttavat Ulkomaanavun kampanjoita yhdessä seurakuntalaisten ja seurakunnan työntekijöiden kanssa. (Kirkon Ulkomaanapu i.a.c)

Kirkon Ulkomaanavun yhteyshenkilötyö järjestää vuosittain yhteyshenkilömatkan, joka suuntautuu seuraavan vuoden Yhteisvastuukeräyksen ulkomaankohteeseen. Matkan tavoitteena on perehdyttää yhteyshenkilöitä Ulkomaanavun työhön, kohdemaahan ja siellä toimivien yhteistyötahojen työhön sekä Yhteisvastuukeräyksen teemoihin. Tarkoituksena on, että matkalaiset ovat matkan jälkeen käytettävissä erityisesti omassa hiippakunnassaan erilaisissa yhteisvastuutapahtumissa yhteyshenkilömatkan jälkeisen kevään aikana. (Kirkon Ulkomaanapu i.a.d)

Yhteyshenkilömatka järjestetään yleensä syys-marraskuussa ja siihen hakuaika on edellisenä keväänä. Matkan omakustannehinta on noin 1500 euroa. Siihen

voi pyytää avustuksia esimerkiksi omasta seurakunnasta, hiippakunnasta tai paikallisilta järjestöiltä. Matkalle otetaan mukaan vuosittain noin 10 henkilöä. (Kirkon Ulkomaanapu i.a.d.) Yhteyshenkilömatkat suuntautuvat niihin maihin, joissa Ulkomaanavulla on yhteistyötä paikallisten toimijoiden parissa ja joissa se tekee työtä.

Yhteyshenkilömatkan jälkeen Kirkon Ulkomaanapu pyytää matkalaisilta palautetta noin yhden vuoden ajan matkan päättymisestä. Palautelomakkeessa pyydetään kertomaan yhteyshenkilömatkan valintaprosessin, matkalle valmistautumisen, matkan sisällön sekä matkan jälkeisten vaikutusten onnistumisesta ja kehittämiskohdista. Palautelomakkeeseen yhteyshenkilöt kirjoittavat ajatuksistaan ja kokemuksistaan, matkan odotuksista, sen järjestelystä, matkaohjelmasta sekä matkalla tarvittavista tiedoista ja taidoista. Palautteen avulla halutaan selvittää matkan vaikutuksia yhteyshenkilön työhön sekä saada kehittämisideoita Ulkomaanavun yhteyshenkilötyöhön. (Kirkon Ulkomaanapu 2009.) Palautelomakkeet yhteyshenkilömatkoista ovat jääneet Ulkomaanavun sisäiseen käyttöön, eikä niitä ole analysoitu sen kummemmin.

4 KULTTUURIOSAAMISEN KASVAMISESTA

Yhteyshenkilöt matkustavat Kirkon Ulkomaanavun ulkomaankohteisiin, ja tutustuvat siellä paikalliseen kulttuuriin. Paikalliset olosuhteet poikkeavat suuresti kotimaan oloista. Suomessa yhteyshenkilöt peilaavat kokemuksiaan suhteessa eri kulttuureihin ja jakavat tietouttaan eteenpäin.

Erilaisuus, uudet kulttuurit ja vieras maa saavat ihmiset peilaamaan omaa yhteiskuntaansa uudelta näkökulmasta. Erilaisuus voi antaa mahdollisuuden oppia uutta toisistamme. (Pöntinen 2002, 12, 14.) Kulttuurit ovat muodostuneet tarkoituksenmukaiseksi niihin ympäristöihin, joissa ne vaikuttavat. Erilaisista kulttuuritaustoista olevien ihmisten käyttäytymistä voidaan ymmärtää paremmin, jos tunnetaan siihen kulttuuriin liittyvät maailmankuvat sekä ajattelun peruslähtökohdat. (Peltola 2002, 259.)

Kulttuuriosaaminen on oman kulttuuritaustan sekä oman itsen tuntemista. Kulttuuritietoinen tunnistaa niitä tekijöitä, jotka ohjaavat tai rajoittavat omaa käytöstä, ajatuksia, asenteita ja uskomuksia. Toisen kulttuurin edustajia tulisi ymmärtää heidän kulttuuritaustansa vasten ja toisaalta nähdä ihmiset yksilöinä eikä pelkästään tietyn kulttuurin edustajana. (Jokikokko 2002.)

Kulttuuriosaamiseen kuuluu myös kyky tunnistaa epäoikeudenmukaisia käytänteitä ja rakenteita, ennakkoluuloja, asenteita ja oletuksia niin yksilöiden kuin instituutioidenkin näkökulmasta. Kulttuurisesta tietoisuudesta nouseva osaaminen edellyttää myös laajaa yhteiskunnallista tietoutta sosiaalisista ja poliittisista suuntauksista, yhteiskuntaerojen vaikutuksista sekä globaaleiden näkökulmien ymmärtämisestä. Kulttuurisen tietämyksen myötä ihmiset voivat yrittää puuttua epäkohtiin, epäoikeudenmukaisuuksiin, rasismiin, ennakkoluuloihin ja syrjintään. (Jokikokko 2002.)

Yhteyshenkilöiden yhtenä tehtävänä on toimia kulttuurisena asiantuntijana kehitysmaista. Siksi kulttuuritietoisuuden teorian lähtökohdat on hyvä tiedostaa myös Kirkon Ulkomaanavun yhteyshenkilötyön näkökulmasta.

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

5.1 Tutkimusotteet ja -menetelmät

Käytämme opinnäytetyössämme kahta tutkimusmenetelmää, laadullista ja määrällistä tutkimusta, jotta opinnäytetyön tarkoitus tulisi parhaiten esiin. Vaikutavuuden arviointi helpottuu, kun käytämme rinnakkain kahta eri tutkimusmenetelmää. Analysoimme aineistoa fenomenologisesta näkökulmasta ja aineiston analyysissä käytämme sisällönanalyysia. Kyselylomakkeen tekoa ja käyttöä tutkimuksessa arvioimme myös erikseen. Tutkimuskysymysten mukaan vaikutavuuden arviointi sisältää määrällisen, ajallisen ja kokemuksellisen tiedon analysointia. Siksi tutkimuksessamme käytetyt rinnakkaiset tutkimusmenetelmät ja -otteet ovat sopivia.

Kvalitatiivinen ja kvantitatiivinen tutkimus nähdään usein toisilleen vastakkaisina tutkimusmenetelminä. Kvantitatiivista tutkimusta saatetaan kuvailla kovaksi, jäykäksi ja yleispäteväksi, kun kvalitatiivisesta tutkimuksesta käytetään vastakohtia pehmeä, joustava ja relativistinen. Vastakkainasetteluun liittyy myös se, että toista tutkimustapaa pidetään huonona ja toista hyvänä riippuen kummalla puolella on. Karkeat jaottelut hahmottavat vain yleisiä tutkimuslinjoja, eikä vastakkainasettelu ole välttämättä tarpeen. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 1997, 131–132.)

Kvalitatiivista ja kvantitatiivista tutkimusta voi käyttää täydentämään toisiaan, jolloin tutkimuksesta voi saada enemmän irti riippuen tutkimuksen luonteesta. Kvalitatiivista tutkimusta voidaan käyttää kvantitatiivisen tutkimuksen esikokeena, tai kvantitatiivinen vaihe voi edeltää kvalitatiivista vaihetta. Menetelmiä voi myös käyttää rinnakkain, jolloin kvalitatiivisen tutkimuksen tuloksia voidaan laajentaa koskemaan koko tutkimusjoukkoa. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 1997, 133.)

Laadullisen tutkimuksen aineiston keräämisessä käytetään menetelmiä, jotka vievät tutkijan lähelle tutkittavaa kohdettaan. Tutkijat pyrkivät tavoittamaan tutkittavien näkemyksen tutkittavasta ilmiöstä. Tyypillisiä aineistonkeruumuotoja ovat haastattelu, havainnointi ja esimerkiksi muu arkipäivän elämäntilanteissa syntynyt materiaali. Laadullisessa tutkimuksessa otanta, eli tutkittavien valinta on yleensä harkinnanvaraista. Tutkija valitsee tutkimuksen kohteen tai kohteet, joidenka kautta tarkasteltavana olevaan ilmiöön voidaan perehtyä syvällisesti. Laadullisessa tutkimuksessa aineistoa analysoidaan aineistolähtöisesti. Aineistoa analysoitaessa pyritään myös kokonaisvaltaisuuteen, tarkoituksena on ymmärtää tutkittavaa ilmiötä suhteessa kontekstiinsa. (Kiviniemi 2001, 68.)

Laadullisessa tutkimuksessa tyypillistä on jatkuva päätöksenteko tai ongelmanratkaisu. Tutkimusongelma ei ole välttämättä selkeästi ilmaistavissa tutkimuksen alkaessa, vaan se täsmentyy tutkimuksen edetessä. Uusia mielenkiintoisia näkemyksiä voi syntyä tutkimuksen edetessä. Keskeistä on kuitenkin löytää tutkimuksen kuluessa ne ideat, joihin nojaten tutkimuksellisia ratkaisuja tehdään. Tärkeää hyvän ja luotettavan laadullisen tutkimuksen kannalta on tutkimusaineiston huolellinen rajaaminen. Rajaamisessa voidaan ajatella olevan kyse selkeästi ja eheästi rajatun ongelmanasettelun löytymisestä. Toisaalta myös tutkijan omat kiinnostuksen kohteet ja tarkastelunäkökulmat vaikuttavat aineiston keruuseen sekä aineiston luonteeseen. (Kiviniemi 2001, 69–71.)

Laadullisessa tutkimuksessa nousee keskeisesti esille kentältä saatavan aineiston merkityksellisyys teoreettisen tarkastelun jäsentämisen näkökulmasta. Tutkimuksessa tulisi antaa tilaa tarkasteltavasta käytännöstä nouseville asioille. (Kiviniemi 2001, 72.)

Kvantitatiivinen tutkimus on yleinen tutkimusstrategia sosiaali- ja yhteiskuntatieteissä. Sen juuret ovat luonnontieteissä, joten monet sen tutkimuksellisista tavoista ovat samantapaisia kuin luonnontieteitten tutkimisessa. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa korostetaan yleisiä syyn ja seurauksen lakeja, jossa todellisuuden ajatellaan rakentuvan objektiivisesti todettavista tosiasioista. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 1997, 137.)

Kvantitatiivisessa tutkimuksessa keskeistä ovat johtopäätökset aiemmista tutkimuksista ja teorioista, hypoteesin esittäminen, käsitteiden määrittely ja aineiston keruun suunnitelmat sekä otantasuunnitelmat. Muuttujien muodostaminen taulukkomuotoon tai tilastollisesti käsiteltävään muotoon sekä päätelmien teko aineistosta tilastolliseen analysointiin perustuen ovat myös hyvin keskeinen asia kvantitatiivisessa tutkimuksessa. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 1997, 137.)

Ajatuksena tutkimuksessamme oli, että tutkimusmenetelmät eivät ole toistensa vastakohtia, vaan tämän tutkimuksen kohdalla ne tukevat toisiaan, jotta yhteyshenkilöiltä saatava tutkimustieto olisi mahdollisimman hyvin hyödynnettävissä Ulkomaanavun yhteyshenkilötyön kehittämisessä. Tarkoituksena oli saada tutkittavien ääni kuuluviin paitsi vapaamuotoisissa kertomuksissa, niin myös sellaisina mitattavina tuloksina, joista voi vetää selkeitä johtopäätöksiä ja tuloksia. Mitattavilla tuloksilla on myös merkitystä, ja ne voivat olla tasapainossa laadullisten tulosten kanssa.

5.2 Opinnäytetyön tarkoitus ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyömme tarkoituksena on kerätä Kirkon Ulkomaanavun yhteyshenkilöiltä tietoa heidän tekemänsä yhteyshenkilömatkan vaikutuksista Ulkomaanavun yhteyshenkilötyön kehittämistarpeiden pohjaksi. Tutkimuksen tarkoitus on selvittää millä tavalla ja kuinka pitkän aikaa yhteyshenkilömatkat ovat vaikuttaneet matkan tehneiden ihmisten arvoihin, asenteisiin ja valintoihin sekä yhteyshenkilötyöhön omassa seurakunnassa tai muualla. Tutkimuskysymyksiä mietittäessä korostui myös tarve saada tietoa siitä, kuinka pitkään ja millä tavoin yhteyshenkilömatkoja on pidetty esillä eri yhteyksissä.

Tutkimuksemme lähtökohtana ovat tutkimuskysymykset mietimme yhteistyössä Kirkon Ulkomaanavun koordinaattorin Nina Silanderin kanssa. Tutkimuskysymykset nousivat yhteyshenkilötyön tarpeista, mutta niitä on myös ohjannut oma kiinnostuksemme tutkittaviin asioihin. Tutkimuskysymyksiä oli kolme:

1. Minkälaisia vaikutuksia yhteyshenkilömatkalla on ollut yhteyshenkilön elämään ja työhön ja kuinka pitkään?
2. Kuinka laajalle ja minkä ajan sisällä yhteyshenkilön tietous, kokemukset ja näkemykset ovat levinneet?
3. Mitä Kirkon Ulkomaanavun yhteyshenkilötyön tulisi säilyttää ja mitä kehittää?

5.3 Aineiston keruun toteuttaminen

Opinnäytetyömme tutkimusaineisto hankittiin lähettämällä keväällä 2011 yhteensä 122 kyselylomaketta Kirkon Ulkomaanavun yhteyshenkilömatkoilla vuosina 1995–2009 olleille henkilöille. Tutkimusotokseen haluttiin valita jo vuodesta 1995 yhteyshenkilömatkoilla olleet yhteyshenkilöt, koska siitä alkaen Ulkomaanavun yhteyshenkilömatkoja on alettu järjestää vuosittain säännöllisesti.

Kyselylomake koostui kahdesta eri osiosta, mitattavasta, rasti ruutuun - tyyppisestä osiosta sekä avointen kysymysten osiosta. Kysely toteutettiin myös sähköisenä kyselynä Webropol -alustalla, jonne jäljensimme sen samanlaisena kuin paperinen kyselylomake on.

Kyselyn pääteemoja olivat yhteyshenkilömatkan vaikutukset työelämään ja henkilökohtaiseen elämään, sekä se, miten yhteyshenkilö on pitänyt esillä tekemäänsä matkaa ja kuinka kauan. Aikajänne haluttiin ottaa tutkimukseen mukaan, jotta saataisiin tietoa siitä, kuinka pitkään yhteyshenkilömatka on kantanut yhteyshenkilön elämässä ja toisaalta näkynyt hänen työelämässään. Lomakkeessa myös kysyttiin millä matkalla tai matkoilla vastaaja on ollut osallisena ja onko hän ollut yhteyshenkilömatkansa aikaan seurakunnan työntekijä vai maalikko.

5.3.1 Aineiston analysointi fenomenologisesta näkökulmasta

Opinnäytetyössämme sen laadullisen osion, eli avointen kysymysten, analysoinnissa huomionarvoista on se, että tutkimme ja analysoimme ensisijaisesti tutkimusryhmän jäsenten kokemusta tietyistä asioista. Tutkijoina tehtävänäme on yrittää ymmärtää vastauksia ”oikein” ja tehdä johtopäätöksiä vastauksien samankaltaisuudesta ja erilaisuudesta. Kautta analysoinnin yritämme pysyä objektiivisinä tutkimuksen vastauksille.

Fenomenologis-hermeneuttisella metodilla tarkoitetaan tutkijan jatkuvaa kriittistä perusteiden pohtimista tutkimuksen eri vaiheissa sekä siihen liittyvien ongelmien eri vaiheissa. Oleellista on miettiä omaa ihmiskäsitystään sekä tiedonkäsitystä; miten näen ihmisen ja miten ja millaista tietoa voi ihmiskohteesta saada. Tutkijan pitää miettiä, miten ymmärtää ja tulkitsee toista ihmistä. Fenomenologiassa tutkitaan kokemuksia, jolloin käsite laajentuu koko ihmisen kokemukselliseen suhteeseen omasta todellisuudestaan. Kokemus syntyy vuorovaikutuksessa todellisuuden kanssa. (Laine 2001, 26–27.)

Fenomenologinen näkökulma on kiinnostava tutkimusryhmämme kohdalla. Tutkimme kokemuksia ja niiden merkityksiä tutkittavien nykyiseen tai menneeseen elämään. Fenomenologien mukaan kokemuksellisuus on ihmisen olemisen perusmuoto, eli ihmisen suhde todellisuuteen on ladattu merkityksillä. Kokemus siis muotoutuu merkitysten mukaan. (Laine 2001, 27.) Tutkimuksemme lähtökohtana ovat yhteyshenkilöiden tekemän matkan herättämien merkitysten tutkiminen ja niiden analysoiminen.

Analysoidessamme tutkimustuloksia halusimme saada yksilöiden äänet kuuluviin, mutta samanaikaisesti etsiä tietoa, joka olisi yleistettävissä yhteyshenkilötyön kehittämisen ja tutkimustulosten johtopäätösten tekemisen kannalta. Fenomenologisen merkitysteorian lähtökohtana on nähdä ihminen myös yhteisöllisenä olentona, jolloin merkitykset avautuvat oman kulttuuripiirin, yhteisön, kautta. Koska tutkittavat ihmiset, kuten myös tutkijat, ovat osa jonkin yhteisön yhteistä merkityksiperinnettä, paljastaa jokaisen yksilön kokemusten tutkimus myös

jotain yleistä. (Laine 2001, 28.) Tästä näkökulmasta ajateltuna yhden tutkittavan ihmisen kokemus saattaa koskea yleisesti myös muiden kokemusta. Tutkimustulosten analysoinnissa ja niiden lainaamisessa haluamme kuitenkin tuoda yksilöllisiä mielipiteitä ja kokemuksia esiin ilman, että niitä arvotetaan sen kummemmin yleistettäväksi tutkimustuloksiksi.

5.3.2 Sisällönanalyysin vaiheet

Sisällönanalyysi on perusanalyysimenetelmä, jota voidaan käyttää kaikissa laadullisissa tutkimuksissa. Sisällönanalyysiä voidaan metodin lisäksi pitää myös väljänä teoreettisena viitekehyksenä. Laadullisen tutkimuksen analyysissä ensimmäiseksi tulee päättää mikä tutkittavassa aineistossa kiinnostaa ja tässä päätöksessä pitää pysyä analysoinnin edetessä. Aineisto pitää käydä huolellisesti läpi ja erotella ja merkitä ne asiat, jotka sisältyvät tutkijan kiinnostukseen. Kaikki muu tulee jättää tutkimuksesta pois. Valitut teemat ja asiat kerätään yhteen ja erotellaan muusta aineistosta. Tämän jälkeen aineisto tyypitellään, teemoitellaan tai luokitellaan. Lopuksi aineistosta kirjoitetaan yhteenveto. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 93–94.)

Monesti tutkimuksesta nousee esille useita mielenkiintoisia asioita, joita ei ehkä etukäteen ole osattu ottaa huomioon. Tämä saattaa hankaloittaa tutkittavien asioiden ja teemojen valintaprosessia. Tutkimuksen onnistumisen kannalta rajaamisen taito on erittäin tärkeä. Tutkimusongelman tai tutkimuksen tarkoituksen pitää olla samassa linjassa kiinnostuksen kohteen kanssa. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 94.)

Sisällönanalyysiä voidaan myös pitää menettelytapana, jonka avulla voidaan analysoida aineistoa objektiivisesti ja systemaattisesti. Sisällönanalyysin tarkoituksena on saada tiivistetty ja yleisessä muodossa oleva kuvaus tutkittavasta ilmiöstä. Toisaalta tällä analysointimenetelmällä saadaan kerätty aineisto järjestyksi johtopäätösten tekoa varten. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 105.)

Aloitimme tutkimustulosten analysoinnin vaiheittain heti, kun vastauksia alkoi saapua. Luimme kaikki vastaukset kertaalleen läpi, minkä jälkeen syötimme Webropoliin ne vastaukset, joista ohjelma voi suoraan laskea mitattavat tutkimustulokset. Lähestyimme vastauksia induktiivisesti, eli aineistolähtöisesti. Keräsimme kaikki vastaukset ensin paperille ranskalaisilla viivoilla, minkä jälkeen aloimme luokitella niitä samankaltaisten teemojen mukaan. Muodostuneiden teemojen mukaan aloimme kirjoittaa auki vastaajien kokemuksia ja tehdä johtopäätöksiä tutkimuksen tuloksista. Sisällönanalyysimetodi on toiminut tutkimusessamme löysänä teoriakehyksenä tutkiessamme laadullisen tutkimusosion vastauksia.

Aineistolähtöisessä analyysissä tarkoituksena on luoda tutkimusaineistosta teoreettinen kokonaisuus. Analysoitavat asiat valitaan aineistosta tehtävänasettelun ja tutkimuksen tarkoituksen mukaisesti. Oletuksena on, etteivät nämä asiat ole etukäteen mietittyjä tai sovittuja. Aikaisemmilla tiedoilla, teorioilla tai havainnoilla ei pitäisi olla mitään tekemistä aineiston lopputuloksen tai toteuttamisen kanssa. Aineistolähtöisen analyysin oletetaan aina olevan aineistolähtöistä. Tutkimuksen analysointiin ja lopputulokseen liittyvä teoria koskee vain analyysin toteuttamista. Toisaalta aineistolähtöisessä tutkimuksessa tutkijan saattaa olla vaikea kontrolloida sitä, mitä analyysissä tapahtuu aineiston tiedonantajien ehdoilla ja mikä on tutkijan ennakkoluulojen vaikutusta. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 97–98.)

5.3.3 Kyselylomaketutkimus

Toteutimme tutkimuksen kyselylomakkeella (LIITE 2), koska siten kohtuullisen suuren tutkimusjoukon tietous saataisiin parhaiten esiin. Yksilöhaastatteluihin ei olisi ollut mahdollisuutta suuren tutkimusjoukon vuoksi. Halusimme tehdä lomakkeesta mahdollisimman selkeän ja lyhyen, jotta vastaaminen olisi mielekäs. Haasteena oli tuottaa kysymyksiä, jotka oikeasti mittaavat niitä asioita, joita tutkimuksessa halutaan nostaa esiin. Kyselylomakkeen teko luo myös pohjan tutkimuksen onnistumiselle, joten kysymysten saaminen mahdollisimman yksi-

selitteiseen muotoon väärinkäsitysten välttämiseksi on tärkeää. Tutkimuskysymyksiä ruvetaan rakentamaan tutkimuksen tavoitteiden ja tutkimusongelmien mukaisesti. Kyselylomakkeen teossa tulee myös miettiä, kuinka kysymykset asetellaan, missä järjestyksessä ja millä sanamuodoilla. Johdattelua ja liikaa henkilökohtaisuutta tulisi välttää. (Valli 2001, 100.)

Halusimme antaa tutkimusryhmälle kaksi vastausvaihtoehtoa, joko Internetissä olevan Webropol -linkin kautta tai paperisena vastauslomakkeena. Totesimme osan tutkimusjoukosta olevan niin iäkästä, ettei Internetin käyttö ollut välttämättä luontevaa tai mahdollista. Koska tutkimusryhmän sähköpostiosoitteitakaan ei ollut saatavilla, käytimme perinteistä paperista kyselylomaketta ja mahdollisuutta vastata palautuskuoressa. Vastauslomakkeita palautui meille 60 kappaletta, joista 58:aan oli vastattu ja joista 15 palautui sähköisen Webropol -alustan kautta. Vastausprosentti kipusi siis lähelle 50 %:a.

Kyselylomaketta rakennettaessa joudutaan usein tilanteeseen, jossa kaikki asiat eivät ole mitattavassa muodossa (Valli 2001). Myös meillä oli kysymyslomaketta hahmottaessa samainen ongelma. Tavoitteenamme oli kuvata Kirkon Ulkomaanavun yhteyshenkilömatkojen vaikuttavuutta. Jouduimme pohtimaan paljon sitä, miten ja minkälaisilla kysymyksillä saamme kyselystä vaikuttavuutta kuvaavan.

Kyselylomakkeen muodostaminen sellaiseen malliin, että se mittaa tuloksia, oli yksi tavoitteistamme. Kyselylomake on tulosten mittausväline, joten sen huolellinen suunnittelu on hyvin tärkeää. Kyselylomakkeen tulisi olla sisällöllisesti ja tilastollisesti laadukas. Haasteellisena kyselylomakkeen teon pitää se, että tutkittavat asiat ovat usein hyvin moniulotteisia. (Vehkalahti 2008, 20.) Kyselylomakkeessa voi olla sekä avoimia että suljettuja osioita. Suljetut osiot tarkoittavat kysymyksiä, joihin on määritelty valmiit vastausvaihtoehdot. Avoimeen osioon voi vastata vapaamuotoisesti. (Vehkalahti 2008, 24.)

Kyselylomakkeen mitattavia tuloksia koskevan osion pyrimme pitämään mahdollisimman yksinkertaisena niin, ettei tulkinnanvaraisuutta olisi paljon. Kirjoi-

timme pääkysymyksen perään myös tarkentavia ja avaavia kysymyksiä, jolloin aiheen vierestä vastaaminen ei olisi niin todennäköistä. Suurin osa mitattavista kysymyksistä oli suljettuja kysymyksiä, mutta halusimme kuitenkin jättää myös avoimen vastausvaihtoehdon, jos mikään suljetuista ehdoista ei sopinut vastaajan profilliin.

Kyselylomakkeen hyvänä puolena voidaan pitää sitä, ettei tutkija vaikuta läsnäolollaan tai olemuksellaan vastauksiin, kuten esimerkiksi haastattelussa. Kyselylomakkeessa on myös mahdollisuus esittää runsaasti kysymyksiä. Luotettavuuden näkökulmasta kyselylomakkeen hyvä puoli on se, että kysymys esitetään jokaiselle koehenkilölle täysin samassa muodossa. Lisäksi vastaaja voi valita itselleen sopivimman vastaamisajankohdan ja paikan ja hän voi rauhassa paneutua kysymyksiin ja pohtia niitä. (Valli 2001, 101.)

Avointen kysymysten vastausten joukosta voi nousta esiin hyviä ideoita. Hyvä puoli on myös mahdollisuus saada vastaajan mielipide perusteellisesti selville. Myös mahdollisuus luokitella aineistoa monella tavalla on yksi sen eduista. Toisaalta avointen kysymysten huonona puolena on, että niihin jätetään helposti vastaamatta. Vastaaja ei myöskään aina vastaa suoraan kysymykseen, vaan sen vierestä. Tällöin vastauksia ei välttämättä voi hyödyntää. Avointen kysymysten analysointi on myös työlästä, sillä vastausten luokittelu ja tulosten laskeminen vie huomattavasti enemmän aikaa kuin valmiiden vaihtoehtojen tulkin-ta. (Valli 2001, 110–111.)

Kyselylomakkeessa on myös heikkouksia. Vastaaja saattaa tutustua ennakolta myöhempisiin kysymyksiin, eikä hän välttämättä vastaa halutussa kysymysjärjestyksessä. Väärinymmärtämisen mahdollisuuskin on yksi ongelma, koska vastaaja ei voi saada tarkentavaa informaatiota itselleen epäselvien kysymysten yhteydessä. Tätä voidaan kuitenkin ennaltaehkäistä huolellisella vastausohjeella, selkeällä lomakkeella ja lomakkeen huolellisella esitestauksella. Aina ei myöskään voi olla täysin varma, kuka lomakkeeseen on vastannut, vaan sen on voinut täyttää joku muu kuin tutkimushenkilö. Vastaaja saattaa myös vastata epätarkasti tai väärin. (Valli 2001, 101–102.) Tämänkaltaiset ongelmat eivät

juuri näkyneet opinnäytetyössämme. Vastausprosentti oli hyvä, ja aineistosta saatiin esiin paljon informaatiota, vaikka osa vastaajista olikin jättänyt vastaamatta johonkin kysymykseen.

Myös mittaamiseen kyselylomakkeen perusteella liittyy ongelmia. Mittauksen luotettavuus ja laatu edellyttävät sisällöllistä ja tilastollista laatua, ja kulttuuriset, kielelliset ja tekniset seikat vaikuttavat mittauksen tuloksiin. Mittaustulosten tarkastelussa korostuu myös mittauksen validiteetti ja reliabiliteetti. Validiteetilla tarkoitetaan suppeasti pätevyyttä, eli sitä mitattiinko tutkimuksessa sitä, mitä piti. Reliabiliteetilla tarkoitetaan luotettavuutta tai toistettavuutta, eli sitä, miten tarkasti tutkimustulokset mitattiin. (Vehkalahti 2008, 40–41.) Tutkimuksen luotettavuutta arvioidaan erikseen myöhemmin luotettavuutta käsittelevän kappaleen yhteydessä.

6 TUTKIMUSTULOKSET

6.1 Vastaajien taustatiedot

Tutkimukseen vastasi 122 henkilöstä 58. Lähetettyjä tutkimuslomakkeita palautui 60 kappaletta, joista kahteen ei oltu vastattu. Toiseen olisi kaivattu ruotsinkielistä kyselyversiota, toinen oli menehtynyt, jolloin paperin palautti lähiomainen. Joihinkin vastauslomakkeisiin oli vastattu vain osittain, ja yhteen ruotsiksi. Analysoimme kaikki vastaukset suomeksi, jolloin myös ruotsinkielisen vastaajan anonymiteetti sekä tekstin yhdenmukaisuus säilyvät. Tutkimuksessamme emme pitäneet oleellisena tietona tutkittavien ikää tai sukupuolta.

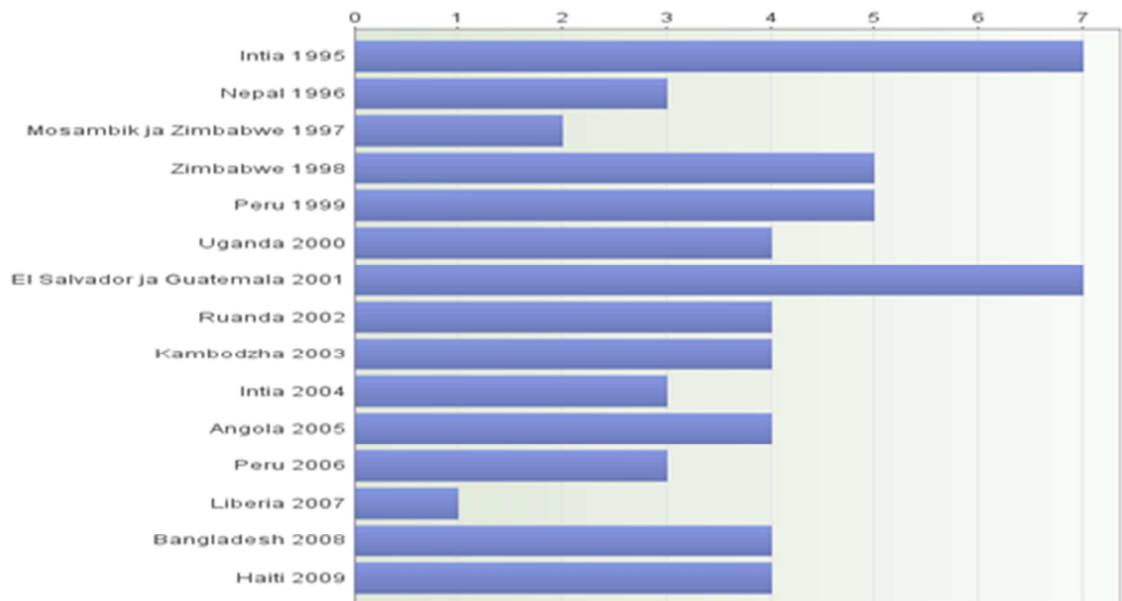
Käyttämiemme suorien lainausten yhteyteen emme laittaneet tunnisteita, jotta vastaajien anonymiteetti säilyy. Käsittelimme kaikkia vastauspapereita sekalaisessa järjestyksessä, joten vastaajia ei ryhmitelty numeraalisesti tai muulla perusteella. Tekstissä käytettävät lainaukset ovat yhden ihmisen kertomia, mutta samankaltaiset ilmaisut saattoivat toistua myös muiden vastauksissa.

Osa vastaajista jätti avoimiin kysymyksiin vastaamatta ja osa ei vastannut kysymykseen. Aineistosta kuului hyvin vastaajien oma ääni, ja vastausten perusteella syntyi monia samankaltaisia teemoja, joiden perusteella aineistoa oli helpompi analysoida. Avoimissa vastauksissa korostui työn määrä ja hankaluuksia tuotti valita runsaasta vastausmateriaalista ne teemat, jotka on oleellista nostaa esiin.

Tutkimuksen taustakysymyksinä ja vertailun lähtökohtina käytimme kysymyksiä siitä, mille yhteyshenkilömatkoille vastaaja on osallistunut sekä onko hän ollut yhteyshenkilömatkan aikana seurakunnan työntekijänä vai osallistunut matkalle niin sanotusti maallikkona. Tutkimukseen vastanneista suurin osa, 70 % vastaajista, oli yhteyshenkilömatkan aikana ollut seurakunnassa töissä. Loput osallistuivat matkalle muun kuin seurakuntatyönsä kautta.

Tutkimuksen vastaajat jakoutuivat niin, että vuosina 1995–2009 tehdyistä yhteyshenkilömatkoista jokaisesta tuli vähintään yksi vastaus. Suurimmat vastaajaryhmät kertyivät vuosina 1995 ja 2001 matkalla olleilta yhteyshenkilöiltä. Kaikkien vastaajien lukumäärät ilmenevät taulukosta 1.

TAULUKKO 1. Mille Kirkon Ulkomaanavun järjestämälle yhteyshenkilömatkalle olet osallistunut?

6.2 Yhteyshenkilömatkojen vaikutukset matkalaisten elämään

6.2.1 ”Maa sai ihmisen kasvot”

Ensimmäinen tutkimuskysymyksemme koski yhteyshenkilömatkojen vaikutusta matkalaisten elämään ja työelämään. Yksi suurimmista tutkimustuloksista koskettaa vastaajan omaa henkilökohtaista havahtumista kehitysmaiden, tai oman kohtemaansa, tilanteeseen. Hyvin monessa vastauksessa käytetään ilmaisua ”silmien avautuminen” tai ”maailman kutistuminen”.

Ensimmäinen matkani kehitysmaahan - - avasi silmät kaikelle sille hädälle ja puutteelle, mikä on totta suurimmalle osalle maailman ihmisiä. - - Avun tarvitsijoiden suuri määrä järkytti. Jäi pohtimaan, että vaikka miten paljon rahaa ja avustuksia toisi kohdemaahan, se olisi vain kosmeettista puuhaa. Osin toivottomuuskin liian suurilta näyttävien tehtävien äärellä masensi.

Maailma "kutistui". Ihmiset ovat kaikkialla samanlaisia tunteineen ja tarpeineen! Vain kulttuurierot erottavat meitä!

Vastauksissa nousee tärkeänä teemana esiin se, kuinka matkalaiset ovat alkaneet eri tavalla arvostaa kohdemaansa ihmisiä ja heidän elinolojaan.

Lähtemättömän jäljen jätti - - elämäntapa: meidän mielestämme heiltä puuttui kaikki, mutta kun siellä olimme, tuntui, ettei heiltä puuttunut mitään.

Ihmisten toivon, innostuksen, yhteistyöhalukkuuden ja vieraanvaraisuuden näkeminen kosketti monia vastaajista. Matkoilla kohdattujen ihmisten näkeminen ja kohtaaminen tuntui monesta vastaajasta arvokkaalta.

Oli tärkeä nähdä ja tavata ihmisiä. Maa sai ihmisen kasvot.

Silmäni jollain tavalla aukenivat - - reissulla. Kylästä kylään reissaaminen ja "tavallisten" kyläläisten kohtaaminen vaikutti oikeasti. - - otan vakavasti puheet esim. halventavasti heitetyistä sanoista ulkomaalaisista, kehitysmaiden ihmisistä jne. Eli uskallusta tarttua epäkohtiin, on ehkä perustellumpia argumentteja.

Monet olivat vakuuttuneempia avun perillemenosta ja sen arvosta nähdessään itse konkreettisesti avustustyön vaikutuksia. Monet vastaajista kertoivat ymmärtäneensä, miten pienikin rahallinen summa voi vaikuttaa paljon. Myös yhteyshenkilömatkojen järjestäminen niin, että matkalaiset saavat nähdä työtä avustajajärjestöjen näkökulmasta ja toisaalta taas kohdata avustuksen kohteena olevia ihmisiä, oli tärkeää.

...tällä matkalla saimme katsella sekä ylhäältä päin kokonaisuutena köyhien, haavoittuvien maiden tilanteita, tavata todellisia asiantuntijoita. Ja sitten tuhoutuneissa kylissä tapasimme ihmisiä, jotka elivät elämäänsä täysin köyhinä, mutta samalla iloisina siitä avustamista LML:n ja luterilaisen kirkon kautta saivat.

Toisaalta vastauksissa esiintyi myös kriittisiä ääniä kehitysyhteistyön tuloksista.

Matkani terävöitti näkemystäni siitä, että Kirkon Ulkomaanavun työ on kutakuinkin turhaa kehitysmaissa. Ne voimavarat, joita sinne haaskataan ja syydetään, menevät korruptoituneen harvainvallon taskuihin. Varat ja työ pitäisi suunnata selkeästi kotimaan vähäosaisten hyväksi.

Matka sai ajattelemaan ja toteamaan mikä Kirkon Ulkomaanavun työssä on onnistunutta, mikä epäonnistunutta, mikä tarpeetonta, mikä tarpeellista.

Vastaajat eivät kuitenkaan lähde erittelemään sitä, mitä Kirkon Ulkomaanavun työssä tulisi kehittää tai miten kehitysapu tulisi toteuttaa. Kritiikkiä kehitysyhteistyön tarpeellisuudesta ei esiintynyt enempää kuin näissä kahdessa kommentissa.

Matka lisännyt ymmärrystä kehitysmaiden tilanteeseen ja avunsaapumisesta perille. Olen nähnyt, että se on vaikuttanut asukkaiden hyvinvoinnin paranemiseen oleellisesti. - - Arvostan yhä enemmän matkan jälkeen kehitysaputyötä toimien Kirkon Ulkomaanavun ja kummijärjestön kautta.

Vastauksissa korostuu kontrasti kotimaan ja yhteyshenkilön kohdemaan välillä. Se sai monet pohtimaan esimerkiksi onnellisuuden syntymistä Suomessa ja toisaalta kohdemaassa.

Kiitin Jumalaa, kun synnyin Suomessa. Jos olisin synnyttänyt kehitysmaassa, ei minua enää olisi.

Elän eri tavalla mukana kun kuulen kärsimyksestä myöskin tänä päivänä. Ei matkan jälkeen ollut enää sama ihminen kuin ennen matkaa, oli se niin voimakas kokemus.

Minun ei ollut vaikea mennä ensimatkaliini ja kohdata - - tuhatta maata, suunnatonta köyhyyttä, kohdata ihmisiä 12 vuoden sisälissodan jälkeen - - mutta kun palasimme Suomeen itsenäisyyspäivän aamuun - - juhlahumuun, valoihin, yltäkylläisyyteen, minulta tuli itku. Se oli kulttuurishokki niin päin. - - Avuttomat, kärsivät lasten (ja) aikuisten kasvot, silmät katsoivat minuun jatkuvasti. Mietin, mitä minä teen?

Monet pohtivat omaa paikkaansa työelämässä tai hyvinvoinnin keskellä elävänä ihmisenä, kun samaan aikaan on tiedostanut kehitysmaiden usein hyvin hanka-

lat tilanteet. Monilla vastaajista syntyi halu perehtyä yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen omassa ympäristössä.

Jotkut vastaajista kertoivat matkan olleen muistuttajana pienten alkujen, välittämisen ja pitkäjänteisen työn merkityksestä.

Asioihin voi vaikuttaa, ihmiset ovat valmiita tekemään, paljon saadaan aikaiseksi pienillä aluilla ja siitä kasvavalla purolla.

Matka näyttäisi saaneen aikaan myös oman henkilökohtaisen kokemuspohjaisen tiedon kasvamista. Sitä kuvataan monessa vastauksessa kehitysmaihin liittyvien argumenttien ja perustelujen vahvistumisena, oman ammatillisuuden kasvuna tai lisääntyneenä varmuutena tarttua epäkohtiin.

Keskusteluissa ihmisten kanssa voin vedota siihen, että olen käynyt kohdemaassa ja tiedän, millaista siellä oikeasti on. Voin vaikuttaa myös muiden asenteisiin.

Kysyttäessä tutkimusryhmältä matkan vaikutuksista omaan elämään, arvoihin, asenteisiin, valintoihin ja kiinnostuksen kohteisiin, nousi tutkimusryhmästä monia mainintoja konkreettisista asioista, joita ihmiset olivat ottaneet mukaan elämäänsä auttaakseen osaltaan kehitysmaita. Monet vastaajista olivat alkaneet säännöllisiksi lahjoittajiksi Kirkon Ulkomaanavulle. Jotkut olivat myös alkaneet käyttää matkansa jälkeen Reilun kaupan tuotteita, ja kuvailevat Reilua kauppaa tärkeäksi. Myös Ulkomaanavun kaupan ja Toisenlaisen lahjan käyttäminen olivat nousseet monelle yhteyshenkilölle tärkeäksi asiaksi.

Oman kulutuskäyttäytymisen pohtiminen nousi yhdeksi yleisimmistä vaikutuksista monissa vastauksissa.

Mietin valintojani ja pyrin valitsemaan siten, että huomioin maailman kokonaisuutena.

Mietin kaksi kertaa, kun ostan esim. kehitysmaassa tuotettua halppisvaatetta.

Valitsen tuotteita ostaessani ja olen enemmän kiinnostunut köyhien maiden tuotteista ja asioista.

Naisten asema nousi monessa vastauspaperissa tärkeäksi teemaksi. Huomio naisten asemaan korostui monelle matkan jälkeen. Monet kertoivat kunnioittavansa naisia ja naisten elämää eri tavalla matkan jälkeen. Toive heidän asemansa parantamisesta toistui monessa vastauksessa.

Vielä lähes 10v myöhemmin, kun maksan yrityksemme ALV:n, ajattelen - - naista, joka piti vääryytenä, ettei saa maksaa veroja yhteiseksi hyväksi.

Arvostan naisten elämää samoin kuin tyttöjen elämää, se on ollut tärkein matkan anti. Kunpa voisin tehdä heidän hyväkseen jotain paljon enemmän.

6.2.2 Kulttuuritietoisuuden kasvusta

Matkan vaikutukset omaan elämään näkyvät myös eri kulttuurien lisääntyneenä tuntemisena sekä kiinnostuksena erilaisiin kulttuureihin. Yhteyshenkilöiden kulttuuritietoisuus ja kiinnostus eri kulttuureista on matkojen vaikutuksesta kasvanut.

Matka avasi, ainakin raolleen, ikkunan kärsivien ihmisten maailmaan, josta sen jälkeen on ollut parempi näköala tiirailla ja joskus jopa yrittää aukaista ikkunaa suuremmalle.

Kulttuuritietoisuuden kasvusta on osoituksena monet vastaukset, joissa yhteyshenkilöt kertovat matkan jälkeisistä vaikutuksista omaan elämäänsä. Yhteyshenkilöt kertoivat, miten heille lisääntynyt tiedostaminen ja omakohtainen kokemus lisäsivät varmuutta puuttua epäkohtiin yleisessä keskustelussa tai konkreettisilla teoilla. Kehitysmaan olojen lisääntynyt tuntemus vaikutti paitsi ajatusten, niin myös käytännön tasolla. Joillekin vastaajista kehitysmaiden olojen ja humanitaaristen tai muiden kriisien seuraaminen on tullut osaksi elämää.

Nykyisin vertaan usein suomalaista yhteiskuntaa ja sen arvoja muiden maiden arvoihin. Suhtaudun yhteiskuntaan kriittisemmin. Mielestäni nälkä voidaan poistaa, jos halua olisi murtaa valtara-kenteita, köyhyys on muutettavissa.

Matka vahvisti käsitystäni siitä, että apu on tarpeen ja että on hyvä auttaa ihmisiä auttamaan itse itseään. Jotkut ihanteelliset kuvat

työstä karisi. Realistisempi käsitys asioista nyt. Seuraan uutisia tiiviisti.

- - kyllä se matka muutti ajatusmaailmaa. Sitä on vaikea kuvailla. Se ajatus, että "älä anna kalaa, vaan opeta tekemään onki" - oli konkretiaa. - - köyhyys, kaiken puute, aids ja muut sairaudet oli niin käsin kosketeltavaa. Samalla voi nähdä miten iloisia ihmiset olivat kaikesta oppimisesta ja miten ylpeänä he esittelivät mm. kaivoja, kastelujärjestelmiä, kouluja, hygieniaopetusta ja yrittäjyyttä. Matka vakuutti avun tärkeydestä. Kyllä se oli elämäni matka! - - Olen kiitollinen mahdollisuudesta olla sillä matkalla mukana vielä näin vuosien jälkeen. - - Luulen, että matkalla oli merkitystä minun ja perheeni elämään ja elämäkatsomukseen.

Kulttuurikompetenssin kasvu on tuonut yhteyshenkilöille uudenlaista vertailupohjaa ja näkökulmaa eri kulttuuristen rakenteiden ymmärtämiselle.

6.2.3 Matkan vaikutuksia työelämään

Pyysimme yhteyshenkilöitä kertomaan yhteyshenkilömatkan vaikutuksista työelämään. Suuri osa vastaajista kertoi hyödyntäneensä yhteyshenkilömatkan kohdemaasta hankittua materiaalia työssään eri tavalla.

Yhteyshenkilömatka, sen kohdemaata sekä kansainvälinen diakonia, ovat esiintyneet monien yhteyshenkilöiden työpaikkakeskusteluissa, puheissa, hartauksissa, luottamustehtävissä, kerhoissa ja opetustilanteissa. Monet vastaajista kertoivat käyttävänsä matkalta syntyneitä ajatuksia tai liittymäkohtia puheissaan.

Eniten hyödynsin (matkalla kertynyttä osaamista) matkan jälkeen erilaisissa tilaisuuksissa. Sittemmin olen pitänyt - - esillä, jos luontevasti keskustelut ovat liittyneet sellaisiin aiheisiin kuin köyhyys, ruokaturva, maailman epäoikeudenmukaisuus, lasten asema ja oikeudet ja toisaalta tyytyväisyys elämään.

Joillekin vastaajista yhteyshenkilömatka ei ole vaikuttanut työelämään sijoittumiseen tai uravalintoihin, mutta se on tuonut iloa työhön ja motivaatiota tehdä "perus seurakunnan työtä viranhaltijana". Vaikka työtehtävät eivät olleet kaikilla muuttuneet yhteyshenkilömatkan jälkeen, saattoivat he levittää tietoa kokemuk-

sestaan uudella tavalla. Myös materiaalien, kuten kuvien ja esineiden, käyttö oli monilla hyödynnetty työssä.

Työssä saatoinkin kertoa matkan vaikutuksesta avoimesti ja saada jonkun jopa innostumaan!

Matka antoi paljon materiaali, niin konkreettista kuin henkistä, mitä hyödynnän edelleen. Työpaikka tai -tehtävät eivät ole muuttuneet.

Jotkut yhteyshenkilöt eivät osanneet kertoa matkan konkreettisista vaikutuksista työelämään, mutta arvelivat matkan kuitenkin vaikuttavan jollakin tasolla.

Kokemus kulkee aina mukana, on osa minua.

Muutama vastaaja kertoi yhteyshenkilömatkan vaikuttaneen työelämään sijoittumisessa sekä työn toimenkuvaan.

Uravalinta diakoniatyöntekijänä sai myös syvempää merkitystä ihmisarvon puolustajana. Osaaminen on - - osa minua työntekijänä.

Osa yhteyshenkilöistä oli koulutautunut matkan jälkeen lähetyssektoreiksi tai suuntautunut kehitysyhteistyöhön tai lähetystyöhön liittyviin tehtäviin. Yhteyshenkilömatka oli myös poikanut projekteja, joissa toimittiin kehitysmaiden ihmisten hyväksi.

Yhteyshenkilömatka on tuonut syvyyttä toimia omassa työssä kehitysmaista tietävänä asiantuntijana. Myös tiedon esittäminen ja jakaminen muille oli oppimisen kohteena.

Yhdeltä kannalta matka ja siitä kertominen oli oppia mediasta, esiintymisen "kaaren" luomisesta, miten uskaltautua "asiantuntijan" rooliin vaikka on vain tavallinen pallontallaaja.

Yhteisvastuukeräyksen toteuttamiseen osallistuminen oli mainittu lähes jokaisessa paperissa. Yhteyshenkilömatka antoi lisää intoa, voimaa ja näkemystä levittää tietoa ja toteuttaa yhteisvastuukeräystä. Yhteyshenkilöt kokivat asemansa tärkeänä yhteisvastuukeräyksen toteuttajina, sillä oman intonsa kautta

he kokivat pystyvänsä vaikuttamaan myös keräyksen tuottoon. Yhteisvastuukeräyksen toteuttamiseen on saatu uusia ideoita. Yhden vastaajan toimesta yhteisvastuulounaita on järjestetty vuosittain siitä lähtien, kun hän itse on ollut toteuttamassa ensimmäistä. Yhteyshenkilömatkan koettiin vaikuttaneen yhteisvastuukeräykseen konkreettisesti lisäämällä sen merkitystä ja näkyvyyttä.

Koska yhteyshenkilömatka on vaikuttanut monien vastaajien maailmankuvaan, voidaan olettaa, että vaikutukset työelämään ovat muutakin kuin konkreettista työelämään sijoittumista tai projektien perustamista. Yhteyshenkilöiden maailmankuva muuttui avarammaksi, suvaitsevaisemmaksi sekä tiedostavammaksi. Näiden muutosten kautta työelämään on yhteyshenkilöiden mukana saatu myös uudenlaista, kulttuuritietoisuuden kasvuun perustuvaa, tietoutta ja näkemystä.

Matka on osa "perehtymisprosessia" tai kasvua, jonka tulokset näkyvät varmaan työssä joka päivä, jos oikein laveasti katsoo. Vaikuttaa siihen, mitä valitsee lukea, mistä haluaa puhua jos on vapaa aihe. - - Voi ajatella kulttuurin suhdetta siihen, mikä on kristinuskossa keskeisintä tai millaista mahtaa olla vähemmistönä uuden kulttuurin keskellä.

6.2.4 Matkojen vaikutus kehitysyhteistyöhön

Yhteyshenkilöt ovat matkallaan tutustuneet maahan, jossa tehdään kehitysyhteistyötä ja humanitaarista avustustyötä erilaisissa olosuhteissa. Yhteyshenkilöt toimivat linkkeinä suomalaisten ja yhteisvastuukeräyksen kohteena olevan maan ihmisten välillä. Oletimme kyselylomaketta tehdessämme, että yhteyshenkilöt olisivat edelleen kiinnostuneita kohdemaasta, sen tilanteesta ja ihmisistä. Kiinnostus seurata oman yhteyshenkilömatkan kohdemaan tilannetta säilyikin 57 vastaajalla. Vain yksi vastaaja kertoi, ettei ole seurannut kohdemaansa tilannetta sen jälkeen kun on palannut matkalta.

Kohdemaan tilannetta seurattiin eniten erilaisten medioiden, kuten uutisten, sanoma- ja aikakauslehtien, radion, television sekä Internetin välityksellä. Tilannetta seurattiin paljon myös Kirkon Ulkomaanavun lähettämän yhteyshenkilöpostin sekä muun materiaalin, kuten Tekoja -lehden tai Internet-sivujen, kautta.

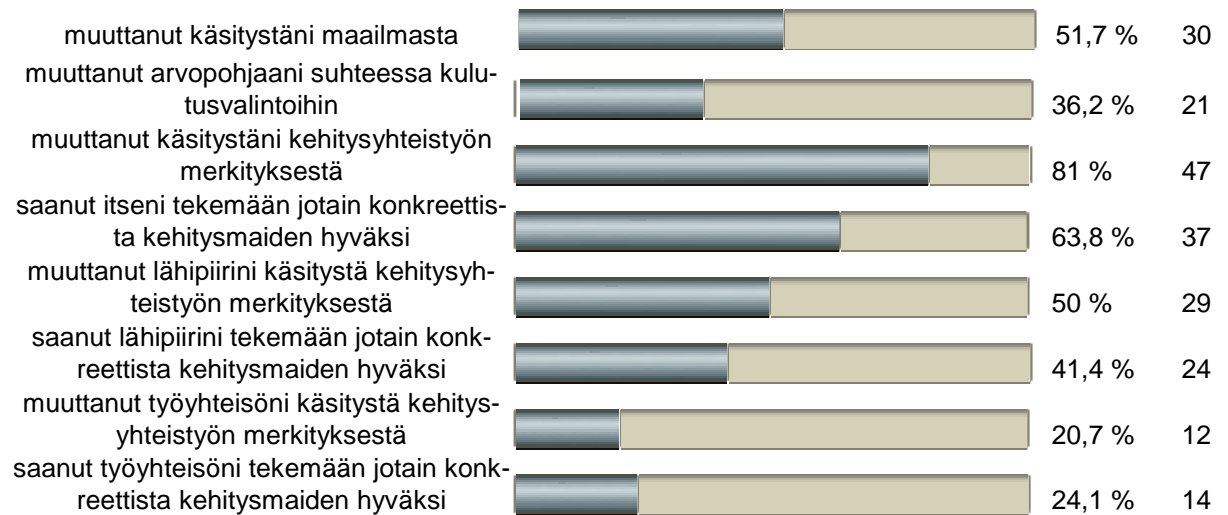
Myös erilaiset kehitysyhteistyöjärjestöt näkyivät vastauksissa. Muutamat vastaajista kertoivat pitävänsä edelleen yhteyttä matkalla kohtaamiensa ihmisten kanssa kirjeenvaihdon tai sähköpostin välityksellä.

Yhteyshenkilömatka on saanut yhden matkalla olleen ryhmän keräämään rahaa orpokodin rakentamiseen Intiassa. Onnistuneen projektin innoittamana yksi yhteyshenkilöistä perusti järjestön, jonka tavoitteena on auttaa Intian köyhiä lapsia pääsemään kouluun. Ainakin yhden yhteyshenkilöryhmän kohdalla matka on siis ollut vaikuttamassa niin, että matkan vaikutukset ulottuvat konkreettisina tekoina ihmisten elämään siinä maassa, mihin yhteyshenkilömatka oli suuntautunut.

Muotoilimme kyselylomakkeeseen myös monivalintakysymyksen, jossa kartoitimme yhteyshenkilöiden, yhteyshenkilöiden lähipiirin sekä työyhteisön käsitysten muuttumista yhteyshenkilömatkan ansiosta. 81 % vastaajista kertoi, että hänen oma käsityksensä kehitysyhteistyön merkityksestä on muuttunut. Yli 60 % kertoi tehneensä jotain konkreettista kehitysmaiden hyväksi ja reilu 50 % vastaajista kertoi oman maailmankuvansa muuttuneen matkan jälkeen.

Vastausten perusteella matka on vaikuttanut eniten yhteyshenkilön omaan maailmankuvaan, käsityksiin kehitysyhteistyöstä sekä omiin arvoihin (TAULUKKO 2). Puolet vastaajista kertoi oman lähipiirinsä tehneen jotain konkreettista kehitysmaiden hyväksi, ja yli 40 % vastaajista kertoi matkan saaneen aikaan asenteiden muutosta omassa lähipiirissään. Työyhteisöön matkan vaikutukset ovat vastausten perusteella merkinneet kaikkein vähiten, mutta reilu 20 % vastaajista kertoi oman työyhteisönsä tehneen jotain konkreettista kehitysmaiden hyväksi sekä muuttaneen käsityksiä kehitysyhteistyön merkityksestä.

TAULUKKO 2. Matkani on...

6.3 Yhteyshenkilöiden tietoudesta, kokemuksista ja näkemyksistä

6.3.1 Matkan vaikutusten kesto

Tutkimuksen yhtenä tavoitteena oli saada tietoa siitä, kuinka pitkän aikaa matka on kantanut yhteyshenkilöiden elämässä ja toisaalta heidän tehtävässään yhteyshenkilönä.

39 % vastaajista kertoi hyödyntävänsä matkan antia yhteyshenkilön tehtävässään edelleen. 38 % arvioi hyödyntäneensä matkan antia 1–3 vuotta. 14 % oli hyödyntänyt matkaa 4–6 vuotta, ja 8 % kuusi kuukautta. Muita itse määriteltyjä arvioita matkan hyödyntämisen kestosta oli 10 ja 12 vuotta. Käytännössä matkan hyödyntäminen näkyi yhteyshenkilöiden tehtävässä käyttämällä matkalla syntynyttä osaamista, kuvia, tarinoita tai havaintomateriaalia erilaisissa tilaisuuksissa.

Omaan henkilökohtaiseen elämään matkan anti näkyi suurimmalla osalla, 83 % vastaajista, edelleen. Loput, jotka olivat itse määritelleet matkan annin keston,

kertoivat matkan säilyvän muistissa koko elämän tai 10–12 vuotta. Yhdelle vastaajista matka oli toiminut ponnahtuslautana työhön kehitysyhteistyötä tekevään organisaatioon. Neljä vastaajaa kertoi matkan näkyneen omassa elämässään 1–3 vuotta, yksi vastaaja kertoi sen vaikuttaneen 4–6 vuotta. Yhdelle vastaajista matka oli vaikuttanut kuusi kuukautta. Matkan avulla yhteyshenkilön omaan elämään tarkoitettiin sitä, kuinka pitkään yhteyshenkilö on ajatellut tekemäänsä matkaa tai tehnyt konkreettisia tekoja matkalla opittujen tai kohdattujen asioiden takia.

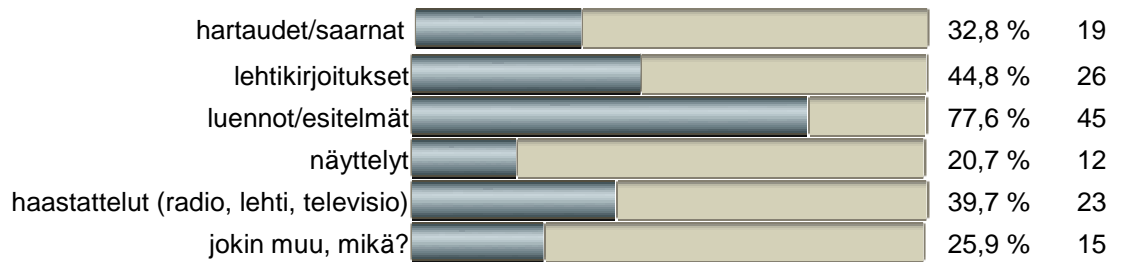
Yhteyshenkilön tehtäviin kuuluu pitää esillä tekemäänsä yhteyshenkilömatkaa sekä Kirkon Ulkomaanavun työtä sen jälkeen kun matkalta on palattu kotimaahan. Tutkimuskohteena oli selvittää, kuinka paljon ja kuinka pitkään yhteyshenkilöillä on kysyntää eri tahoilta matkan jälkeen. 58 vastaajasta vain kahta ei ollut pyydetty esittelemään yhteyshenkilömatkaa. Suurimmalle osalle tuli pyyntöjä esitellä matkaa tai siihen liittyviä teemoja seuraavan vuoden ajan matkasta. Vastauksien perusteella yleisin esittelyaika oli yhdestä kahteen vuotta matkan jälkeen. Muutama vastaaja kertoi esitelleensä matkaa kymmeniä tai jopa satoja kertoja ja muutamille pyyntöjä esittää matkaa tuli monien vuosien jälkeen.

Yhteyshenkilömatkaa esiteltiin eniten erilaisissa Yhteisvastuutilaisuuksissa oman hiippakunnan ja oman seurakunnan alueella. Seurakunnissa matkaa on esitelty hyvin erilaisissa tilaisuuksissa, kuten lasten kerhoissa, perhekerhoissa, rippikoulussa, raamattupiireissä, lähetyspiireissä, seurakunnan työntekijöiden koulutuksissa ja eläkeläispiireissä. Yhteyshenkilöt ovat kertoneet matkastaan kouluissa, korkeakouluissa, eri järjestöissä, paikallislehdissä, radiossa ja työyhteisöissä. Myös erilaiset kerhot ja seurakunnat, kuten Martat ja Veteraaniseura, ovat pyytäneet yhteyshenkilöiltä esittelyä.

Tutkimuksessa kysyttiin yhteyshenkilöille mieluisinta tapaa esitellä yhteyshenkilömatkaa (TAULUKKO 3). Ylivoimaisesti mieluisinta vastaajille oli pitää aiheesta luento tai esitelmä. Toiseksi mieluisin tapa oli kirjoittaa lehtikirjoituksia, jonka jälkeen haastattelut radioon, lehteen tai televisioon olivat suosittuja. Avoimeen vastauskenttään vastanneet kertoivat, että keskustelut kasvokkain eri tilanteissa

oli mieluisin tapa pitää esillä matkaa. Keskustelut eri ryhmissä ja eri työyhteisöissä koettiin myös mielekkäinä.

TAULUKKO 3. Mikä on ollut mieluisin tapa pitää esillä tekemääsi yhteyshenkilömatkaa?

6.3.2 Yhteyshenkilömatkasta kertominen

Laadullisten kysymysten osio alkoi kysymyksellä kenelle ja minkälaisissa tilanteissa yhteyshenkilö oli pitänyt esillä tekemäänsä yhteyshenkilömatkaa. Tuloksista ilmenee, että matkan sisällöstä oli kerrottu monissa erilaisissa tilaisuuksissa ja paikoissa. Kaiken kaikkiaan vastauksista ilmeni noin 70 erilaista tapaa kertoa yhteyshenkilömatkan sisällöstä.

Tieto yhteyshenkilömatkoista näyttää leviävän luonnollisesti oman lähipiirin kautta. Vastauksissa esiintyi monia mainintoja matkan esillä pidosta tilanteissa, joissa yhteyshenkilö oli keskustellut kasvokkain perheen, sukulaisten tai ystävien kesken. Myös spontaanit kasvokkain tapahtuneet keskustelut tuntemattomien ihmisten tai työtovereiden kesken näkyivät vastauksissa.

Yhteyshenkilön tehtävään kuuluu olla mukana järjestämässä Yhteisvastuukeräystä ja siksi suurena ryhmänä erottui Yhteisvastuukeräykseen liittyvissä tapahtumissa yhteyshenkilömatkasta kertominen. Yhteyshenkilöt jakoivat tietouttaan ja kokemuksiaan yhteisvastuuinfoissa, -koulutuksissa ja -tilaisuuksissa. Yhteisvastuutilaisuuksia oli pidetty sekä oman hiippakunnan alueella että sen ulkopuolella.

Yhteyshenkilöt jakoivat kokemuksiaan aktiivisesti seurakunnissa. Yhteyshenkilöt esiintyivät erilaisissa seurakuntien piireissä, kerhoissa ja ryhmissä. Vastauksissa mainittiin eläkeläisten tilaisuudet, erilaiset seurakuntien teemaillat, rippikoulut, lastenkerhot, perhekerhot, nuortenillat, diakonia- ja lähetyspiirit, seurakunnan työntekijät ja luottamushenkilöt sekä hartaudet ja saarnat erilaisissa kirkollisissa yhteyksissä. Yhteyshenkilömatkaa on esitetty myös rovastikuntien tilaisuuksissa.

Muulla kuin seurakuntien sisäisissä tapahtumissa yhteyshenkilömatkaa oli pidetty esillä erilaisissa hengellisissä tilaisuuksissa, Marttojen kokoontumisissa, päiväkodeissa, perus- ja korkeakouluissa, lukioissa, lehdissä ja radiossa. Yhteyshenkilöt olivat myös itse keksineet uudenlaisia, yksilöllisiä, tapoja esitellä matkaa. Yhteyshenkilömatkojen synnyttämistä ajatuksista syntyi nukketeatteri-esityksiä, piirustuskilpailu ja blogin kirjoittaminen.

Vastausten perusteella yhteyshenkilömatkoista ovat kuulleet hyvin monet erilaisissa elämäntilanteissa olevat ihmiset. Osa yhteyshenkilöistä oli hyvin aktiivisia järjestämään esittelytilaisuuksia, sillä jotkut olivat esitelleet matkaa kymmeniä tai jopa satoja kertoja monen vuoden ajan. Yhteyshenkilöt ovat erityisessä asemassa toimiessaan linkkeinä oman hiippakuntansa seurakuntien ja Kirkon Ulkomaanavun välillä. Yhteyshenkilöt saattavat kertomuksillaan ja kokemuksillaan tavoittaa sellaisia ihmisiä tai tahoja, joita Ulkomaanapu tai seurakunnat eivät itse tavoita.

6.4 Yhteyshenkilömatkojen kehittämistarpeita

6.4.1 Yhteydenpito matkan jälkeen

Tutkimuksessa haluttiin selvittää yhteyshenkilöiden mielipidettä siitä, kuinka kauan olisi hyvä pitää yhteyttä yhteyshenkilöihin Kirkon Ulkomaanavun kautta tai yhteyshenkilömatkan ryhmäläisten kesken. Vastaukset olivat hajanaisia,

mutta avoimista kysymyksistä nousi esiin ajatus siitä, että ryhmähenki ja erilaiset yhteistyömuodot ovat tärkeitä pohjia yhteydenpidolle.

Runsaas 40 % vastaajista toivoi Kirkon Ulkomaanavun pitävän yhteyttä yhteyshenkilömatkan ryhmäläisiin 2–4 vuotta, kun noin 38 % vastaajista toivoi yhteydenpidon kestävän vuoden ajan. Loput vastaajista kertoivat, että yhteydenpito voisi olla satunnaista tai jatkuvaa (TAULUKKO 4). Yksi vastaajista sanoi yllättyneensä positiivisesti tutkimuksesta ja jäi pohtimaan, voisiko yhteyshenkilöitä edelleen hyödyntää. Vastauksista nousi esiin toive siitä, että Ulkomaanavun yhteyshenkilönä saisi jatkaa niin pitkään kuin mahdollista. Vastauksissa toivottiin myös tilaisuuksia, joissa saisi päivittää omaa tietouttaan ja hyödyntää myös niin sanottua ”kenttäasiantuntijuutta” edelleen matkan jälkeen.

TAULUKKO 4. Kuinka pitkään matkan jälkeen toivoisit Kirkon Ulkomaanavun pitävän yhteyttä yhteyshenkilömatkan ryhmäläisiin?

1 vuoden		37,9 %	22
2-4 vuotta		41,4 %	24
pidempään, kuinka pitkään?		20,7 %	12

Yhteyshenkilöiden keskinäiseen yhteydenpitoon suosituin vastaus oli pitää yhteyttä vuoden ajan matkan jälkeen (TAULUKKO 5). 18 vastaajaa kertoi haluavansa yhteydenpidon säilyvän 2–4 vuotta matkan päättymisestä, ja saman verran vastaajia vastasi kysymykseen avoimessa kentässä. Avoimissa kentissä vastauksissa todettiin, että riippuu matkalaisista itsestään kuinka, miten ja kenen kanssa he haluavat pitää toisiinsa yhteyttä. Vastauksissa toivottiin kaikkien yhteyshenkilöiden välisiä tapaamisia, jolloin myös verkottumisen mahdollisuus paranisi. Myös sosiaalisen median kautta pidettävää yhteydenpitoa ehdotettiin.

TAULUKKO 5. Kuinka kauan toivoisit yhteyshenkilömatkan ryhmäläisten pitävän keskenään yhteyttä matkan jälkeen?

1 vuoden		37,9 %	22
2-4 vuotta		31 %	18
pidempään, kuinka pitkään?		31 %	18

6.4.2 Ideoita Kirkon Ulkomaanavun yhteyshenkilötyön kehittämiseksi

Yhtenä tavoitteena tutkimuksellemme oli saada yhteyshenkilöiltä ideoita ja toiveita Kirkon Ulkomaanavun yhteyshenkilötyön kehittämiseksi. Vastauksissa ilmeni kaksi ryhmää. Toinen vastausryhmä ei osannut sanoa, jätti kysymykseen vastaamatta tai oli tyytyväinen Ulkomaanavun yhteyshenkilötyöhön. Toinen ryhmä kannusti tai toivoi Ulkomaanapua kehittämään yhteyshenkilötyötään.

Kehittämistoiveet koskivat suurimmaksi osaksi sitä, kuinka yhteyshenkilöitä voisi hyödyntää enemmän. Vastauksissa toivottiin kiinteämpää yhteistyötä sekä yhteyshenkilöiden välille että Kirkon Ulkomaanavun ja yhteyshenkilöiden välille. Osa vastaajista koki, ettei heidän asiantuntijuuttaan osattu tarpeeksi käyttää.

Me olemme kokemusasiantuntijoita ja "todistajia", emme niinkään työn arjen asiantuntijoita. Mielestäni yhteyshenkilömatkalaisten kokemus jää liian paljon hyödyntämättä.

Kirkon Ulkomaanavun pitäisi välittömästi hyödyntää paremmin se innostus, mikä matkoilla syntyy - - Tiedän, etten ole ainoa, joka matkan jälkeen on hakeutunut pienempien järjestöjen toimintaan. Niissä saa kantaa kouriintuntuvampaa vastuuta.

Myös yhteyshenkilön asemaa omassa seurakunnassa joko sen työntekijänä tai seurakuntalaisena, mietittiin vastauksissa. Yhteyshenkilön osaamista ei välttämättä huomioida tai hyödynnetä seurakunnissa riittävästi. Joidenkin mielestä seurakunnat eivät anna tarpeeksi tietoa siitä, kuka toimii yhteyshenkilön tehtävässä ja Kirkon Ulkomaanapu on tukenut yhteyshenkilöä enemmän kuin oma

seurakunta. Yhteyshenkilöt toivoivat Ulkomaanavulta myös tiiviimpää yhteyttä lähetysjärjestöihin, lähetyssteereihin sekä hiippakuntiin.

Vastauksissa ilmeni ristiriitaisia tuloksia suhteessa toiveeseen siitä, että Ulkomaanapu antaisi yhteyshenkilöille konkreettisia tehtäviä ja materiaaleja toteuttaa yhteyshenkilön työtä seurakunnassa. Joidenkin vastaajien mielestä materiaali on hyvää ja sitä on paljon. Toiset toivoivat enemmän vinkkejä, materiaaleja ja konkreettisia työtehtäviä. Osa yhteyshenkilöistä koki, että luottamustehtävän hoitoon ei jää riittävästi aikaa muiden työtehtävien vuoksi. Siksi valmiit materiaalit helpottaisivat yhteyshenkilötyön esittelyä erilaisissa yhteyksissä. Vastauksissa myös toivottiin enemmän sellaisia toimintamuotoja, joissa paikalliset ihmiset voisivat tulla mukaan toimintaan vapaaehtoisina.

Vastauksista nousi esiin huoli yhteyshenkilön tehtävän hoitamiseen käytettävän ajan puutteesta. Ongelmallisena oli koettu saada varattua aikaa yhteyshenkilön tehtävän hoitamiseksi. Yhteyshenkilönä toimiminen on viranhaltijallekin tavallaan vapaaehtoistyötä, eikä sille ole välttämättä resursoitu erikseen aikaa. Toisaalta yhteyshenkilötyön haasteita pidettiin kuitenkin samoina kuin vapaaehtoistyössä ja kirkon piirissä yleisestikin. Ajankäytön ongelmaan ehdotettiin ratkaisuna, että seurakuntiin voisi lisätä nimettyjä yhteyshenkilöitä, joiden kautta tiedon leviäminen ja yhteyshenkilön tehtävän hoitaminen olisi tehokkaampaa. Yhteyshenkilön tieto saattaa myös jäädä pimentoon, jos tehtävän hoitajalla ei riitä aika tai kiinnostus asian esillä pitämiseen. Vastauksissa kerrottiin myös, että yhteyshenkilöt eivät välttämättä itsekään tienneet ennen omaa matkaansa seurakunnissa ylipäätään olevan Kirkon Ulkomaanavun yhteyshenkilöitä.

Hyvin monet vastaajista toivoivat, että Kirkon Ulkomaanapu päivittäisi ahkerammin yhteyshenkilöiden tietoutta ajankohtaisista kehitysapuun liittyvistä asioista. Koulutustilaisuuksien järjestämistä ainoastaan yhteyshenkilöille joko valtakunnallisesti tai hiippakunnittain ehdotettiin. Myös yhteyshenkilöiden alueelliseen yhteistyöhön toivottiin monessa vastauksessa parannusta.

Alueellisia yhteyshenkilötapaamisia (tarpeeksi rajattu alue, ettei tule liian pitkät matkat) voisi säännöllisesti olla, niin että konkreettisia Ulkomaanavun työn tuloksia esiteltäisiin ja kerrottaisiin ja voitaisiin sitten soveltaa jotain käytäntöjä esim. paikalliseen seurakuntaelämään.

Kysymykseen kuinka Kirkon Ulkomaanavun tulisi kehittää yhteyshenkilötyötään, tuli myös hyvin kriittisiä vastauksia. Erään vastaajan mielestä Ulkomaanavun työ on kutakuinkin turhaa kehitysmaissa esimerkiksi korruption takia. Vastaajan mielestä varat tulisi suunnata kotimaan vähäosaisten hyväksi. Ulkomaanavulle toivottiin myös enemmän ”yleiskirkollista näkyvyyttä”, jolloin myös yhteyshenkilötyötä arvostettaisiin enemmän seurakunnissa. Myös työn teologisten perusteiden toivottiin näkyvän enemmän Ulkomaanavun työssä.

Kritiikin kohteeksi joutui myös yhdessä vastauksessa se tapa, jolla yhteyshenkilömatkoja tehdään ja kuinka yhteyshenkilömatkan ryhmät valitaan. Yhden vastaajan mielestä yhteyshenkilön tehtävään tulisi valita aktiivisia, matkan raskautta ja vastoinkäymisiä kestäviä, ihmisiä. Kohdemaiden valintaan tulisi myös kiinnittää huomiota, ja ennakoivalteluja ja koulutusta voisi syventää. Eräessä vastauksessa ilmeni, ettei matkan aikana sattunutta onnettomuutta otettu tarpeeksi huomioon, eikä yksilön toiveita tai hätää ollut tarpeeksi huomioitu matkan aikana eikä sen jälkeen. Matkalaisten yksilölliset ja yllättävätkin tarpeet tulisi huomioida matkan aikana ja sen jälkeen silloin, kun tarpeet liittyvät nimenomaan yhteyshenkilömatkaan.

6.4.3 Yhteyshenkilötyön vahvuudet

Kehittämisideoiden lisäksi Kirkon Ulkomaanavun yhteyshenkilötyö sai tutkimukseen vastanneilta paljon positiivisia kommentteja. Ulkomaanapua kiitettiin yhteydenpidosta yhteyshenkilöihin. Jotkut vastaajat kokivat tullessa arvostetuiksi ja tuetuiksi yhteyshenkilön tehtävässään. Ulkomaanavun yhteyshenkilöille järjestämät tapahtumat sekä kaikki yhteyshenkilöitä lähestyvä toiminta saivat kiitosta. Erityisesti Toivon torstai – päivät mainittiin monessa vastauksessa positiivisena lisänä.

Kirkon Ulkomaanavun säännöllisesti lähettämiä tiedotteita ja postia, kuten yhteyshenkilökirjeitä ja Yhteisvastuukeräykseen liittyvää postia, pidettiin hyödyllisinä. Ulkomaanavulta saatavia käytännönläheisiä materiaaleja ja ideoita, joita voi hyödyntää esimerkiksi erilaisissa ryhmissä sekä Yhteisvastuukeräyksen järjestämisessä, kiiteltiin. Yhteyshenkilöille järjestettyjä koulutuspäiviä pidettiin sisällöltään monipuolisena ja vaihtelevana.

Kirkon Ulkomaanavun työ sai tunnustusta ja arvostusta yhteyshenkilöiltä. Kirkon Ulkomaanavun ruohonjuuritason näkymää maailman tilanteeseen pidettiin tärkeänä. Lisäksi Ulkomaanavun rohkeutta puhua ja toimia pidettiin esimerkillisenä.

Yhteyshenkilömatkalla on hienoa se, että mukana oli Kirkon Ulkomaanavun työntekijöitä, joiden kanssa saattoi reflektoida kokemaansa ja näkemäänsä.

Myös yhteyshenkilönä toimimista pidettiin hienona näköala- ja suunnittelupaikana. Yhteyshenkilömatkoja toivottiin järjestettävän jatkossakin.

6.4.4 Yhteyshenkilötehtävän tärkeistä kokemuksista

Tutkimuslomake päättyi kysymykseen siitä, mikä on ollut yhteyshenkilölle tärkein asia yhteyshenkilötehtävässä toimimisessa ja voiko hän edelleen hyödyntää sitä työssään tai muualla. Vastauksissa korostui eniten tiedon levittämisen tärkeys. Suurin osa vastaajista kertoi tärkeimmäksi sen, että on voinut levittää tietoa ihmisille eri yhteyksissä. Yhteyshenkilöt ovat myös ponnistelleet siinä, että tietoa on saatu levitettyä mahdollisimman laajalle.

Tärkeintä on varmaan sellainen kansainvälisen diakonian arvojen esillä pitäminen. Tasavertaisuuden ja oikeudenmukaisuuden esillä pitäminen, näkymättömän tekeminen näkyväksi. Ja ilo ja hauskuus ja sellaiset valtavat toivon näköalat jotka kumpuavat. Jotkut kaukaiset paikat tulevat tutuksi ja ikään kuin ”omiksi” ja silloin niiden maiden asiat puhuttelevat aivan eri lailla. Voin hyödyntää koko ajan työssäni ja muuallakin.

Rakkaus kaukaiseen lähimmäiseen, kuin myös läheiseen diakoniaan, vapaaehtoisten rinnalla kulku, ovat iskostuneet sisimpääni, elämääni. - - Kirkon Ulkomaanavun työntekijät tekevät työtä sydämellään, se tarttuu! Se on antanut voimia omaan puurtamiseen. Se on kannustanut, arvostanut ja ohjannut. Ole voinut jakaa omastani, tietojani, kokemaani, kaikkea sitä, mitä matkoillani ammensin. Olen kohdannut valtavan määrän ihmisiä ja olen voinut antaa heille intoa ja tietoja, keinoja jatkaa omalla sarallaan hyvää.

Kirkon Ulkomaanavun työn esillä pitäminen koettiin tärkeäksi. Muutamana vastaajan mielestä tärkeintä oli kertoa siitä, mihin keräysrahat oikeasti menevät. Kirkon Ulkomaanavulta saadut yhteyshenkilökirjeet ja -materiaalit koettiin tärkeinä. Tiedon avulla koettiin, että ajan tasalla pysyminen helpottui. Ulkomaanavun työtä mainostettiin kanavana tukea kehitysmaiden ihmisiä. Yksi vastaajista kertoi kokeneensa Toisenlaisen lahjan mainostamisen työyhteisössä ja muualla olleen tärkeää itselleen. Muiden ihmisten rohkaiseminen taloudelliseen tukeen kehitysmaiden ihmisille oli koettu tärkeäksi tehtäväksi.

Osalle oma kokemus paikan päällä oli merkittävin asia yhteyshenkilön tehtävässä. Oma kokemus oli antanut henkistä pääomaa sekä välineitä levittää tietoa eteenpäin erilaisten verkostojen kautta. Muutamia vastaajista kertoivat tärkeimmäksi asiaksi muiden rohkaisemisen vastuunkantamiseen. Vaikuttamisen mahdollisuus tärkeäksi koetussa asiassa mainittiin myös vastauksissa. Yksi vastaajista kertoi kokevansa vastuuta yhteyshenkilötyön tekemisestä. Vastauksissa kerrottiin myös kokemuksesta, että Jumala on johdattanut erilaisiin työtehtäviin matkan tekemisen ja sen herättämien ajatusten jälkeen. Myös oman paikan löytäminen ja yhteistyö eri toimijoiden kanssa oli koettu tärkeäksi.

Kuuluminen maanlaajuiseen joukkoon ja kansainvälistä diakoniaa tekevään verkostoon omalla pienellä panoksella ja paikallani. Siinä konkretisoituu se, että jokaista tarvitaan – jokaista pientä tekoa, elettä; jokaisen ihmisen panosta.

Osa vastaajista kertoi, että heidän vastuualueensa työelämässä ja vapaaehtoistyössä olivat laajentuneet. Yhteyshenkilömatkasta oli syntynyt erilaisia projekteja, joissa yhteyshenkilöt pystyivät hyödyntämään tietouttaan ja kokemuksiaan.

Monet vastaajista kertoivat tärkeäksi asiaksi sen, että yhteyshenkilönä toimiminen on auttanut valitsemaan oman kanavan tukea kehitysmaiden ihmisiä. Oma

kanava on voinut tarkoittaa taloudellisen tuen antamista esimerkiksi kuukausilahjoitusten muodossa, tai tukemalla muita osallistumaan taloudelliseen avustustyöhön. Oma kanava auttaa on tarkoittanut yhteyshenkilöille muutakin kuin taloudellista avustamista. Monet vastaajat kuvaavat oman näkökulman maailmaan muuttuneen. Maailmankuva saattoi laajeta, tai asiat koettiin eri mittakaavassa kuin ennen. Myös tiedon ja välittämisen merkitystä korostettiin.

Välittämisen merkitys – voin käyttää (sitä) kaikessa.

On voinut välittää tietoa kansainvälisen diakonian tärkeydestä työssä ja henkilökohtaisissa yhteyksissäni.

Suurin osa vastaajista kertoi hyödyntävänsä tärkeimmäksi kokemaansa asiaa yhteyshenkilötehtävässään edelleen. Asioita hyödynnettiin työelämässä, vastuutehtävissä, vapaaehtoisten kanssa sekä monenlaisissa muissa kohtaamisissa erilaisissa yksityiselämänkin tilanteissa. Monissa vastauksissa myös kerrottiin, että oma perhe ja lähipiiri ovat olleet mukana hyödyntämässä yhteyshenkilömatkalta kertynyttä muutosta. Yhteyshenkilöt olivat rohkaisseet muita ihmisiä vastuunkantoon maailmasta. Kritiikkinä mainittiin se, että vaikka yhteyshenkilön tehtävä koettiin mielekkääksi ja tärkeäksi hoitaa, niin yhteydenottopyyntöjä eri seurakunnilta ei tullut paljoa. Yksi vastaajista kertoi myös kaipaavansa työparia tiedon levittämisessä ja yhteyshenkilötyön toteuttamisessa.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

7.1 Muutokset arjessa ja työssä

Ensimmäinen tutkimuskysymys käsitteli yhteyshenkilömatkojen vaikutuksia matkalaisten henkilökohtaiseen elämään ja työelämään. Johtopäätökset ensimmäisestä tutkimuskysymyksestä koskevat kulttuuritietoisuuden kasvua, työelämän sisällön muuttumista sekä hiljaisen ja kokemusperäisen tiedon kasvamista. Vaikutukset voivat olla merkitykseltään aineellisia tai aineettomia.

Johtopäätöksenä tutkimustulosten analyysin perusteella voi sanoa, että yhteyshenkilömatkalla on ollut vaikutuksia yhteyshenkilöiden henkilökohtaiseen elämään monella eri tavalla. Yhteyshenkilöiden maailmankuva on avartunut ja heille on karttunut erityisosaamista hiljaisena ja kokemusperäisenä tietona. Hiljainen ja kokemusperäinen tieto näkyy yhteyshenkilöiden elämässä arvojen, asenteiden ja ajatusten muuttumisella. Nämä muutokset näkyvät konkreettisina heidän pitämissään puheissa, käymissään keskusteluissa sekä kulutuskäyttäytymisessä.

Yhteyshenkilöiden kulttuuritietoisuus kasvoi. Heidän ymmärryksensä globaaleista rakenteista sekä kehityksistä laajeni. Yhteyshenkilöt vertailivat paljon kotimaataan Suomea yhteyshenkilömatkan kohdemaahan ja saivat sitä kautta peilauspintaa ja näkökulmaa maailman uudenlaiseen hahmottamiseen. Tätä muutosta yhteyshenkilöt perustelivat maailman kutistumisella, ihmisten tarpeiden samankaltaisuuden ymmärtämisellä sekä lisääntyneellä varmuudella tarttua epäkohtiin sekä käytännön työn että yleisen keskustelun tasolla.

Yhteyshenkilöiden kulttuuritietoisuuden kasvu heijastuu herkkyytenä tunnistaa eri kulttuureista kumpuavia syy-seuraussuhteita. Tiedon kasvun merkitys näkyy heidän omassa toiminnassaan ennakkoluulottomuudessa ja ymmärtäväisemmässä suhtautumisessa eri kulttuuritaustoihin ja käyttäytymismalleihin.

Yhteyshenkilömatkojen vaikutukset työelämään näkyivät aineettomalla ja aineellisella tasolla. Aineellisesti yhteyshenkilöt saivat työelämäänsä lisää materiaalia esimerkiksi kuvien ja esineiden kautta. Materiaalin käyttö tarkoitti yhteyshenkilöille konkreettisempaa tapaa tehdä yhteyshenkilön työtä. Joillekin yhteyshenkilömatka tarkoitti myös kielitaidon kehittymistä tai uuden kielen opiskelamista.

Yhteyshenkilömatkan aineettomat vaikutukset yhteyshenkilön työhön vaikuttivat tiedon ja innostuksen lisääntymisenä. Yhteyshenkilöt pystyivät toimimaan kehitysyhteistyön asiantuntijoina kohdemaansa näkökulmasta ja levittämään karttunutta tietouttaan monissa eri paikoissa ja tilanteissa. Yhteyshenkilömatka inspiroi omaa työtä ja sitä kautta yhteyshenkilöt innostivat myös muita ihmisiä toimimaan kehitysmaiden hyväksi. Yhteyshenkilöt ovat tärkeä voimavara Yhteisvastuukeräykselle, koska innostus näkyi erityisesti Yhteisvastuukeräyksen toteuttamisessa.

Yhteyshenkilömatkat vaikuttavat myös yhteyshenkilöiden työelämään sijoittumisessa. Matka on voinut muuttaa urasuunnitelmia siten, että työtehtävät muuttuvat kansainvälisimmäksi tai työpaikka vaihtuu kokonaan. Yhteyshenkilömatka on vaikuttanut myös jatkokoulutukseen hakeutumisessa. Erityisesti tämä näkyy lähetyssihteereiksi kouluttautumisessa. Yhteyshenkilömatka on vaikuttanut myös erilaisten projektien syntymiseen. Projekteissa on hyödynnetty matkoilla syntynyttä innostusta vaikuttaa kehitysmaiden oloihin. Yhteyshenkilöiden maailmankuvan muutos vaikuttaa työelämässä, kun yhteyshenkilöt toimivat omina persooninaan työpaikallaan.

Yhteyshenkilöiden kiinnostus kohdemaansa tilanteeseen säilyy pitkään matkan jälkeen. Kehitysmaiden ja erityisesti oman yhteyshenkilömatkan kohdemaan tilannetta seurataan eri medioiden sekä henkilökohtaisen yhteydenpidon välityksellä.

Kansainvälinen diakonia näkyy yhteyshenkilöiden elämässä matkan jälkeen konkreettisemmin. Yhteyshenkilöt saattavat tuoda kansainvälisen diakonian

merkitystä esiin työnsä yhteydessä. Osa on myös siirtynyt kokonaan tekemään kansainvälisen diakonian tehtäviä. Yhteyshenkilöiden käsitys kehitysyhteistyön merkityksestä muuttuu. Muuttuneet käsitykset näkyvät konkreettisena toimintana kehitysmaiden hyväksi.

Yhteyshenkilömatka vaikuttaa eniten yhteyshenkilöiden omaan elämään, mutta sen vaikutukset ulottuvat myös lähipiiriin ja työyhteisöön. Matka muuttaa yhteyshenkilön lähipiirin asenteita (50 %) ja saa heidätkin tekemään jotain konkreettista kehitysmaiden hyväksi. Vähiten yhteyshenkilömatkan vaikutukset näkyvät työyhteisöissä. Vaikutukset työyhteisön asenteisiin kehitysyhteistyön merkityksestä sekä konkreettisena apuna on noin 20 % luokkaa.

7.2 Tietous matkoista leviää

Toinen tutkimuskysymys käsitteli sitä, miten yhteyshenkilöiden tietous, kokemukset ja näkemykset ovat levinneet. Kysymyksellä selvitettiin myös kuinka pitkään matka on näkynyt yhteyshenkilöiden tehtävissä sekä heidän omassa elämässään.

Yhteyshenkilön tehtävässä matkan antia hyödynnetään käyttämällä matkalla syntynyttä osaamista, kuvia, tarinoita, esineitä ja muuta havaintomateriaalia erilaisissa tilaisuuksissa. Yhteyshenkilön tehtävässä matkan antia hyödynnetään monia vuosia. Yhteyshenkilömatkan vaikutukset säilyvät yhteyshenkilön omaan elämään hyvin pitkään, jopa lopun elämää. Yhteyshenkilömatkan vaikutukset omaan elämään näkyvät ajatuksissa ja teoissa.

Kotimaassa yhteyshenkilömatkaa esitellään hyvin monilla eri tavoilla. Tämä tarkoittaa sitä, että yhteyshenkilöiden kokemukset leviävät laajalle. Luonnollisin tapa levittää yhteyshenkilön kokemuksellista tietoutta tapahtuu oman lähipiirin kautta. Lähipiiri on myös itse muuttanut käytöstään yhteyshenkilöiden kertomusten seurauksena.

Kertoessaan yhteyshenkilömatkastaan yhteyshenkilöt tavoittavat hyvin monenlaisia ihmisiä eri ikäluokista ja eri konteksteista. Yhteyshenkilöiden välittämä tieto Kirkon Ulkomaanavun toiminnasta tavoittaa myös siis sellaisia ihmisiä, joita Ulkomaanapu ei muuta kautta välttämättä tavoita. Yhteyshenkilöt ovat tärkeitä viestinviejiä Kirkon Ulkomaanavulle.

7.3 Yhteyshenkilötyön vahvuudet ja kehittämistarpeet

Kolmas tutkimuskysymys käsitteli Kirkon Ulkomaanavun yhteyshenkilötyötä ja sen kehittämistä. Vastaukset jakaantuvat Ulkomaanavun yhteyshenkilötyön kehittämiskohteisiin sekä säilyttämisen arvoisiin asioihin. Kolmannen tutkimuskysymyksen johtopäätöksissä käsitellään myös yhteyshenkilöiden tärkeimmiksi kokemia asioita yhteyshenkilötehtävässään.

Yhteydenpitoa yhteyshenkilömatkalaisten sekä Kirkon Ulkomaanavun kesken pidetään tärkeänä, vaikka vastaukset yhteydenpitotoiveista ovat hajanaisia. Verkostoitumisen mahdollisuutta yhteyshenkilöiden kesken pidetään hyvin tärkeänä.

Yhteyshenkilöt ovat Kirkon Ulkomaanavun yhteyshenkilötyöhön kokonaisuudessaan tyytyväisiä, mutta kehittämisalueita on myös monia. Yhteyshenkilöitä, heidän osaamistaan ja asiantuntijuuttaan pitäisi hyödyntää enemmän. Hyödyntämisen tulisi tapahtua lisäämällä yhteistyötä yhteyshenkilöiden sekä Ulkomaanavun välillä. Seurakunnissa yhteyshenkilöiden tulisi olla näkyvämpiä ja Ulkomaanavun tulisi pitää välejä tiiviimpinä lähetyssihteereihin, lähetysjärjestöihin sekä hiippakuntiin.

Yhteyshenkilöillä käytössään oleva materiaali on hyvää, mutta se ei jostain syystä tavoita kaikkia. Materiaalin käyttö helpottaa yhteyshenkilön tehtävän hoitamista, sillä yhteyshenkilötehtävään käytettävät resurssit ovat usein hyvin pieniä.

Yhteysenkilöiden tehtävään käytettävissä oleva aika on pieni. Lisäämällä vapaaehtoistyötä, yhteysenkilöiden keskinäistä verkostoitumista sekä yhteysenkilöitä saataisiin yhteysenkilöiden resurssit paremmin käyttöön. Luottamus-tehtävää on tehokkaampaa hoitaa jos yhteistyö toimii hyvin sekä toisten yhteysenkilöiden että Kirkon Ulkomaanavun suuntaan. Siksi myös yhteysenkilötyön rakenteita tulisi selventää suhteessa siihen mitä tehdään, miksi tehdään ja kuka tekee.

Yhteysenkilömatkoille lähtemisessä ennakkovalmistautumisen tärkeyttä tulee korostaa. Matkalle lähtemisen kriteerien, matkan vaativuuden ja sen riskitekijöiden on oltava selvillä kaikille osapuolille.

Kirkon Ulkomaanavun työhön ollaan yleisesti tyytyväisiä, erityisesti yhteysenkilöpostin lähettämisen ja yhteysenkilöille järjestettävien tapahtumien kautta. Yhteysenkilöt kunnioittavat sitä, että heidän työtään arvostetaan. Yhteysenkilöt kokevat tekevänsä tärkeää työtä ja arvostavat Ulkomaanavun työn periaatteita. Yhteysenkilömatkat ovat tärkeitä kokemuksia ja niiden jatkamista toivotaan.

Yhteysenkilötehtävässä tärkeimmäksi koettu asia on saada olla levittämässä tietoa muille ihmisille. Kirkon Ulkomaanavun työn esillä pitäminen ja muiden ihmisten taloudelliseen tukemiseen kannustaminen ja innostaminen ovat tärkeitä asioita yhteysenkilöille. Oma kokemus paikan päällä avustuksen kohdemaassa on ensiarvoisen tärkeä ja se johtaa asennemuutokseen sekä arvojen ja maailmankuvan muutokseen.

7.4 Kehittämisideoita yhteysenkilötyöhön

Olemme koonneet yhteysenkilöiden vastausten pohjalta ideoita ja visioita siitä, miten tulevaisuudessa Kirkon Ulkomaanavun yhteysenkilötyötä voisi kehittää. Kehittämisideat ovat syntyneet yhteysenkilöiltä tulleiden ideoiden pohjalta ja niitä voi hyödyntää yhteysenkilötyön tulevaisuudessa.

Kirkon Ulkomaanapu voisi tukea seurakuntia siten, että se toisi yhteyshenkilöitä enemmän esille ja antaisi heille enemmän tilaa ja resursseja toimia luottamustehtävässä. Jotta yhteyshenkilöiden resurssit tulisivat parhaiten käyttöön, voisi miettiä erilaisia yhteistyömuotoja hiippakuntien sisällä. Yksi mahdollisuus on yhteyshenkilöiden tietous toisistaan ja jonkinasteinen järjestäytyminen joko alueittain tai valtakunnallisesti.

Yhteyshenkilöille voisi perustaa ”tietopankin” esimerkiksi sähköiselle alustalle, jolloin se voisi toimia keskustelualueena sekä tiedon levittäjänä. Seurakunnat ja muut järjestäjätahot voisivat etsiä tietoa tai yhteyshenkilöitä erilaisiin tilaisuuksiin ja tapahtumiin alustan kautta. Alusta voisi olla myös kanava Kirkon Ulkomaanavun yhteyshenkilötyön koordinaattorin ja yhteyshenkilöiden välillä niin, että ajankohtainen tieto saataisiin nopeasti kaikkien yhteyshenkilöiden ulottuville. Kaiken kaikkiaan yhteyshenkilöiden tietous, kokemukset ja osaaminen saisivat enemmän näkyvyyttä. Tietoisuus yhteyshenkilöistä myös kasvaisi.

Yhteyshenkilöiden järjestäytyminen toisi heille itselleen kanavan kokemusten vaihtoon ja yhteyshenkilön tehtävässä tarvittavan tietouden ylläpitoon. Yhteyshenkilöt voisivat tehdä enemmän yhteistyötä myös keskenään niin, että vaikkapa eri yhteyshenkilömatkalla olleet voisivat tehdä työtä yhdessä.

Jatkotutkimuksena Kirkon Ulkomaanapu voisi järjestää pienempää yhteyshenkilöryhmää koskevaa tutkimusta. Tutkimus voisi koskettaa vaikka yhden seurakunnan sisällä tapahtuvaa yhteyshenkilötyöhön liittyvää toimintaa. Tässä tutkimuksessa johtopäätökset on vedetty kohtuullisen suuresta joukosta tutkittavien vastauksia, joten otannaltaan pienempi laadullinen tutkimus voisi tuoda syvyyttä yhteyshenkilötyön kehittämiseen. Myös tieto paikallisseurakuntien sisällä tapahtuvasta yhteyshenkilötyöstä olisi tärkeää. Nyt näyttää siltä, ettei seurakunnissa ole osattu hyödyntää Ulkomaanavun yhteyshenkilöitä tarpeeksi. Tietoa yhteyshenkilötehtävän kestosta ei myöskään ole, joten sitä voitaisiin selvittää jatkossa.

8 TUTKIMUKSEN EETTISYYS

Etiikka koostuu arvioista, periaatteista ja ihanteista. Kulttuurissamme keskeisiksi arvoja ovat itsemääräämisoikeus ja ihmisarvon kunnioittaminen. Hyvä tutkimus on tavoitteiltaan ja metodeiltaan eettisesti hyväksyttävä ja se kunnioittaa tutkittavia. Tutkijoiden vastuulla on arvioida omaan tutkimukseensa liittyviä eettisiä kysymyksiä sekä pitää huolta siitä, että tutkimus noudattaa eettisiä ohjeistuksia, lakeja ja säädöksiä. (Pirttilä 2008, 65.)

Pyrimme ottamaan eettisyyden huomioon koko tutkimusprosessin ajan alusta loppuun. Tutkimuksen eettisyys vaikuttaa kahdella tavalla. Tutkimuksen tulokset voivat vaikuttaa eettisiin ratkaisuihin, ja toisaalta eettiset kannat vaikuttavat tutkijan tekemiin ratkaisuihin tieteellisen työn kannalta. Tutkijan onkin tärkeää miettiä millaisia keinoja tutkimuksessaan käyttää. Tieteen etiikan, eli etiikan ja tutkimuksen yhteyttä, on tärkeä pohtia siinäkin mielessä, että uuden tiedon tuottaminen ympäröivästä maailmasta on aina yhteiskunnallisesti arvokasta. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 122–125.)

Tutkijan eettiset ratkaisut sekä tutkimuksen eettisyys liittyvät läheisesti yhteydessä toisiinsa. Hyvien tieteellisten käytäntöjen noudattaminen lisää tutkimuksen uskottavuutta. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 129.) Siksi halusimme miettiä aineiston analyysin menetelmiä ja erityisesti aineiston fenomenologisen analysoinnin reflektiova ote oli meille tärkeä. Tiedostimme tutkimustulosten olevan sidottu sekä vastaajien niille antamiin merkityksiin, että meidän omiin vastauksista päättelemisiimme merkityksiin.

Eettisyyden kannalta olennaista on tutkijan ja tutkittavien suhde. Tutkimuksen tekeminen sosiaalitieteissä tarkoittaa yleensä aineiston keräämistä ihmisiltä. Tämä vaatii tutkijoilta hienovaraisuutta ja eettistä tutkimusotetta. Tutkijan tulee kohdella tutkittavia kunnioittavasti, eikä tutkittaville saa koitua tutkimuksesta mitään haittaa. Tutkittaville pitää myös kertoa mihin heidän tietojaan tarvitaan ja miksi. (Oliver 2003, 3, 9, 22.) Pyrimme tekemään selkeän saatekirjeen (liite 1)

tutkittaville, jotta he saisivat kuvan siitä, miksi keräämme heiltä tietoa ja miten aiomme niitä hyödyntää.

Selvittäessämme vastaajien osoitetietoja, laatiessamme kyselylomaketta, analysoidessamme vastauksia sekä opinnäytetyötä kirjoittaessamme mietimme tutkimuksen eettisyyden toteutumista. Tärkeintä oli olla rehellinen tiedon hankinnassa ja tiedon välittämisessä. Vastaajien anonymiteetin säilyminen oli yksi tärkeimmistä intresseistämme tutkimusta tehdessä.

Vastausten analysointivaiheessa jouduimme muutamien vastausten kohdalla miettimään miten nostamme esille sellaisen tärkeän asian, joka on samalla hyvin henkilökohtainen ja arkaluontoinen, mutta jonka esittäminen sellaisenaan saattaisi heikentää vastaajan anonymiteettiä. Tutkimustuloksia analysoitaessa mietimme myös sitä, mitkä asiat laajasta aineistosta on tarpeen nostaa esille ja mitkä asiat eivät ole niin tärkeitä tulosten kannalta. Analysoimme tuloksia tutkimuskysymyksittäin, jolloin nostimme esiin ne asiat, jotka vastasivat tutkimuskysymykseen.

Tutkimuksemme vastausprosentti oli hyvä, ja tutkimukseen vastasi jokaiselta yhteyshenkilömatkalta vähintään yksi henkilö. Siksi vastausjakauma parantaa tutkimuksen luotettavuutta. Myös opinnäytetyön tekeminen parityönä vaikuttaa tutkimuksen eettisyyteen. Vastausten pohtiminen ja niiden merkitysten avaaminen yhdessä laajentaa näkökulmaa ja toisaalta sitä kautta myös vahvistaa tutkimuksen luotettavuutta. Yhteistyö ohjaavien opettajien sekä Kirkon Ulko-
maanavun ohjaajan kanssa monipuolisti tutkimuksen toteuttamista ja sen lopputulosta.

9 POHDINTA

Opinnäytetyöprosessimme kesti noin kaksi vuotta. Se oli antoisa ja työläs. Oli hienoa saada lukea yhteyshenkilöiden kokemuksia ja rivien välistä kuultavaa puhetta matkojen vaikutuksista ja kehitysmaista. Opinnäytetyön aihe oli koskettava ja tärkeä. Myös me opimme paljon Kirkon Ulkomaanavun työstä, kansainvälisen diakonian periaatteista sekä kulttuuritietoisuudesta.

Oli hienoa saada kuulla monien ihmisten erilaisia kokemuksia yhteyshenkilömatkoista, mutta jälkeenpäin ajatellen tutkimuksen otanta olisi voinut olla pienempi. Tulosten analysointia olisi voinut jatkaa vaikka kuinka pitkään. Toisaalta vaikka vastausten analysoiminen vei aikaa, olemme iloisia siitä, että saimme tietää ja jakaa eteenpäin kaikkien yhteyshenkilöiden kokemuksia.

Opinnäytetyömme nimi ”Maa sai ihmisen kasvot” kuvastaa mielestämme hyvin sitä, mitä kulttuuritietoisuuden kasvaminen saattaa parhaimmillaan meissä aiheuttaa. Kulttuuritietoisuuden kasvaminen voi vaikuttaa ihmiseen kokonaisvaltaisesti; valintoihin, arvoihin, kiinnostuksen kohteisiin ja niin edelleen. Toivomme, että opinnäytetyömme voisi avata ihmisille tätä asiaa.

Toivomme myös, että Kirkon Ulkomaanapu voisi työssään hyödyntää aikaansaamaamme tutkimusta. Ulkomaanavun yhteyshenkilömatkojen vaikuttavuuden arviointia voisi ehkä vielä jatkaa. Ainakin olisi tärkeää saada matkoilla yhteyshenkilöille syntynyt into ja kokemus paremmin hyödynnettyä jatkossa. Toivomme, että tutkimuksemme on tuonut yhteyshenkilöiden äänen kuuluviin ja tästä syntyisi jotakin sellaista, joka kehittäisi yhteyshenkilötyötä.

Toteutimme opinnäytetyön parityönä. Parityö on haastavaa, mutta se antaa enemmän kuin yksilötyö. Haasteita työn tekemiseen toi aikataulujen sovittaminen yhteen. Lopussa paineita loi myös se tosiasia, että työ oli saatava valmiiksi. Tässä auttoi toisen kannustus ja tuki. Kirjoitustyötä teimme pitkälti itsenäisesti,

mutta muokkasimme tekstin yhdessä niin, että se säilyi yhdenmukaisena. Oikoluimme ja muokkasimme toistemme tekstejä.

Parityön ansiona ryhmätyötaitomme kehittyivät prosessin aikana paremmiksi. Tutkimus on myös moniulotteisempi ja reflektioivampi, koska sitä on ollut tekemässä useampi henkilö. Yhteistyö Kirkon Ulkomaanavun kanssa oli myös antoisaa ja antoi työn tekemiselle lisämotivaatiota. Ohjaavien opettajien tuki ja kiinnostus työtämme kohtaan antoi myös voimaa tehdä opinnäytetyötä.

Opinnäytetyöprosessimme on antanut aineksia ammatilliseen kasvuun. Aiheen valinta kumpusi molempien kiinnostuksesta kansainvälisyyteen ja Kirkon Ulkomaanavun työhön. Valmistumme sosionomi-diakoneiksi, joten aihevalinta tukee sekä sosiaalialan että kirkon alan ammatillisuutta. Erityisesti meitä kirkon alalla on kiehtonut kansainvälisen diakonian merkitys ja sen painottaminen diakonia-työssä. Sosiaalityön merkitys puolestaan näkyy kulttuurien välisen vuorovaikutuksen ymmärtämisenä.

Kansainvälisyys näkyy yhä enemmän sekä kirkon että sosiaalialan työn kentillä. Opinnäytetyömme tekeminen kansainvälisestä teemasta on tukenut kykyämme ymmärtää ja arvostaa erilaisia kulttuureja. Vieraiden kulttuurien peilaaminen omaan kulttuuriperintöön on tullut omakohtaisemmaksi. Olimme molemmat kolmen kuukauden kansainvälisessä harjoittelussa Monikulttuurisuus - opintokokonaisuuden aikana, jolloin opinnäytetyön tekeminen oli juuri alkanut. Kansainvälinen työharjoittelu antoi aineksia ja innostusta opinnäytetyön tekemiseen. Voimme myös näistä harjoitteluista saatujen kokemusten myötä ymmärtää niitä vaikutuksia, jotka kumpuavat erilaisten kulttuurien kohtaamisesta.

Tutkimuksen tekeminen on opettanut paljon. Opinnäytetyö oli molemmille ensimmäinen kokemus tutkimuksen tekemisestä. Se opetti tutkimusmetodien ja analysointimenetelmien käyttöä. Oli kehittävää saada itse toteuttaa tutkimusta kyselylomakkeen muotoilusta kirjoitusprosessin kautta tulosten esittelemiseen. Tutkimuksen tekeminen oli haastavaa, mutta se ei ollutkaan niin vaikeaa kuin alussa ajattelimme.

LÄHTEET

- Arffman, Kaarlo 2004. Kristinuskon historia. Helsinki: Edita.
- Askola, Irja 2002. Kansainvälinen vastuu. Teoksessa Helosvuori, Riitta Koskenvesa, Esko Niemelä, Pauli & Veikkola, Juhani (toim.) Diakonian käsikirja. Kirjapaja: Helsinki, 157–170.
- Clarkeburn, Henriikka & Mustajoki, Arto 2007. Tutkijan arkipäivän etiikka. Tampere: Vastapaino.
- Diakoniatyön mallijohtosääntö 1994. Helsinki:Kirkkohallitus.
- Hirsjärvi, Sirkka Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 1997. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Kirjayhtymä.
- Huotari, Voitto 1992. Elävä seurakunta. Helsinki: SKSK-Kustannus.
- Inkinen, Raisa 2011. Kansainvälinen diakonia paikallisseurakunnissa. Tutkimus kansainvälisestä diakoniasta Suomen evankelis-luterilaisen kirkon paikallisseurakunnissa Espoon hiippakunnan alueella. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Diak Etelä, Järvenpää. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Viitattu 5.10.2011. https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/28274/inkinen_raisa.pdf?sequence=1
- Jokikokko, Katri 2002. Interkulttuurinen kompetenssi apuna kulttuurien kohdattessa. Oulun yliopisto. Viitattu 19.10.2011. <http://herkules.oulu.fi/isbn9514268075/html/t779.html>
- Kirkon Ulkomaanapu 2009. Kirkon Ulkomaanavun strategia 2009–2012. Saatavana sähköisenä http://www.kua.fi/filebank/809-Strategia_suomi.pdf
- Kirkon Ulkomaanapu 2010. Tekoja ihmisarvon puolesta. Vuosikertomus 2010.
- Kirkon Ulkomaanapu i.a.a Arvot. Viitattu 1.5.2011. http://www.kua.fi/fi/kirkon_ulkomaanapu/arvot/?id=24
- Kirkon Ulkomaanapu i.a.b Yhteyshenkilöt. Viitattu 1.5.2011. <http://www.kua.fi/fi/ylanavigointi/seurakunnat/yhteyshenkilot/?id=55>

Kirkon Ulkomaanapu i.a.c Mitä yhteyshenkilö tekee? Viitattu 1.5.2011.

http://www.kua.fi/fi/ylanavigointi/seurakunnat/yhteyshenkilot/mita_yhteyshenkilo_tekee/?id=120

Kirkon Ulkomaanapu i.a.d Yhteyshenkilömatkat. Viitattu 1.5.2011.

<http://www.kua.fi/fi/ylanavigointi/seurakunnat/yhteyshenkilot/yhteyshenkilomatkat/?id=647>

Kirkon Ulkomaanapu i.a.e. Historia. Viitattu 17.2.2011.

http://www.kua.fi/fi/kirkon_ulkomaanapu/historia/?id=26

Kirkon Ulkomaanapu 2009. Palautelomake. Yhteyshenkilöiden opintomatka Haitiin 2009. Helsinki: Kirkon Ulkomaanapu.

Kiviniemi, Kari 2001. Laadullinen tutkimus prosessina. Teoksessa Aaltola, Juhani & Valli, Raine (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin II näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Jyväskylä: PS-Kustannus, 68–84.

Laine, Timo 2001. Miten kokemusta voidaan tutkia? Fenomenologinen näkökulma. Teoksessa Aaltola, Juhani & Valli, Raine (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin II näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Jyväskylä: PS-Kustannus. 26–43.

Malkavaara, Mikko 2007. Historiallinen näkökulma kansainvälisen diakonian teologiaan. Teoksessa Kari Latvus & Antti Elenius (toim.) Auttamisen teologia. Helsinki: Kirjapaja, 195–208.

Meidän Kirkko 2007. Osallisuuden yhteisö. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon strategiaa vuoteen 2015 laatineen työryhmän mietintö. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon keskushallinto. Sarja C 2007:10. Viitattu 5.10.2011.

[http://apostoli2.evl.fi/julkaisut.nsf/0/9DCEBA0C6C057920C225744F0045BE93/\\$file/kirkon_strategia_2015_mietinto.pdf](http://apostoli2.evl.fi/julkaisut.nsf/0/9DCEBA0C6C057920C225744F0045BE93/$file/kirkon_strategia_2015_mietinto.pdf)

Monikasvoinen kirkko 2008. Suomen evankelis-luterilainen kirkko vuosina 2004–2007. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 103. Kirkon tutkimuskeskus: Tampere.

Oliver, Paul 2003. The student's guide to research ethics. Berkshire: Open University Press.

- Parhiala, Pauliina 2010. Lisää voimavaroja muutokseen. Teoksessa Kirkon Ulkomaanapu (toim.) Tekoja ihmisarvon puolesta. Vuosikertomus 2010. Helsinki: Kirkon Ulkomaanapu, 3.
- Peltola, Minna 2002. Asiantuntijuus ja kulttuurikonteksti. Opetus- ja koulutusalan tehtävät lähetys- ja kehitysyhteistyössä. Teoksessa Mari Pöntinen (toim.) Kohtaamisen haaste. Näkökulmia kulttuurienväliseen vuoropuheluun. Helsinki: Suomen lähetysseura, 241-264.
- Pirttilä, Tuula 2008. Tutkimuseettiset toimikunnat – toimintaa ohjaavat normit ja tutkimuseettinen pohdinta. Teoksessa Anna-Maija Pietilä & Helena Länsimies-Antikainen (toim.) Etiikkaa monitieteisesti. Pohdintaa ja kysymyksiä. Kuopion yliopiston julkaisuja F. Kuopio: Kuopion yliopisto, 65–90.
- Pöntinen, Mari 2002. Johdanto. Teoksessa Mari Pöntinen (toim.) Kohtaamisen haaste. Näkökulmia kulttuurienväliseen vuoropuheluun. Helsinki: Suomen lähetysseura, 12-14.
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.
- Valli, Raine 2001. Kyselylomaketutkimus. Teoksessa Juhani Aaltola & Raine Valli (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin I. Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. Jyväskylä: PS-kustannus, 100–112.
- Vehkalahti, Kimmo 2008. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Helsinki: Tammi
- Yhteisvastuu i.a.a. Mikä Yhteisvastuu? Viitattu 4.10.2011.
<http://www.yhteisvastuu.fi/index.php?fid=165>
- Yhteisvastuu i.a.b. Tuotonjako ja keräystulokset. Viitattu 4.10.2011.
<http://www.yhteisvastuu.fi/index.php?fid=196>

LIITE 1

Hyvä Kirkon Ulkomaanavun yhteyshenkilö!

Olemme kaksi sosionomi-diakoni opiskelijaa Diakonia-ammattikorkeakoulun Helsingin yksiköstä. Teemme opinnäytetyötä Kirkon Ulkomaanavulle ja tutkimuksemme tavoitteena on selvittää yhteyshenkilömatkojen vaikuttavuutta matkoille osallistuneiden ihmisten elämään arjessa ja työelämässä. Tutkimuksen tarkoituksena on myös kehittää Kirkon Ulkomaanavun yhteyshenkilötyötä.

Osallistumalla ja vastaamalla tutkimukseen, olet mukana jakamassa arvokasta tietoaasi yhteyshenkilömatkojen vaikuttavuudesta. Samalla olet myös mukana kehittämässä Kirkon Ulkomaanavun yhteyshenkilötyötä.

Kyselylomake koostuu kahdesta osasta, joiden perusteella vastaukset ryhmitellään määrällisiin ja laadullisiin tutkimustuloksiin. Ensimmäisessä osiossa on monivalintakysymyksiä, toinen osio koostuu avoimista kysymyksistä.

Vastaukset käsittelemme luottamuksellisesti, eikä henkilöllisyytesi tule missään tutkimuksen vaiheessa ilmi. Tutkimuslomakkeen tietoja käytetään vain opinnäytetyöhömme, ja tutkimusaineisto hävitetään heti, kun tutkimus on hyväksytty.

Toivoisimme, että vastaisit kyselyyn ensisijaisesti sähköisesti osoitteessa www.kirkonulkomaanapu.fi/tutkimus 18.4.2011 mennessä. Voit kuitenkin vastata myös postittamalla kyselylomakkeen palautuskuoressa, jonka postimaksu on maksettu.

Kiitos ajatuksistasi ja ajastasi!

Helsingissä 21.11.2011 Greta Jokela ja Laura Lahtinen

Tutkimusta koskevilla kysymyksillä voit olla yhteydessä Kirkon Ulkomaanavun seurakuntayhteyksien koordinaattoriin Nina Silanderiin p.0400 801420, nina.silander@kirkonulkomaanapu.fi

LIITE 2

YHTEYSHENKILÖMATKOJEN VAIKUTTAVUUSTUTKIMUS 2011

OSIO I

Rastita sopivin vaihtoehto. Jos vastausvaihtoehtoja on useita sopivia, voit rastittaa ne kaikki.

1. Mille Kirkon Ulkomaanavun järjestämälle yhteyshenkilömatkalle olet osallistunut?

- Intia 1995
- Nepal 1996
- Mosambik ja Zimbabwe 1997
- Zimbabwe 1998
- Peru 1999
- Uganda 2000
- El Salvador ja Guatemala 2001
- Ruanda 2002
- Kambodzha 2003
- Intia 2004
- Angola 2005

Peru 2006

Liberia 2007

Bangladesh 2008

Haiti 2009

2. Yhteyshenkilömatkasi aikaan olet ollut

seurakunnan työntekijä

maallikko

3. Kuinka pitkään olet voinut hyödyntää matkan antia **yhteyshenkilön** tehtävissäsi? (Esimerkiksi käyttänyt matkalla kertynyttä osaamistasi, kuvia, tarinoita, havaintomateriaalia tai muuta)

6kk

1–3 vuotta

4–6vuotta

pidempään, arviosi kuinka pitkään _____

edelleen

4. Kuinka pitkään matkan anti on näkynyt **omassa henkilökohtaisessa elämässäsi**? (Esimerkiksi ajatuksissasi tai konkreettisina asioina)

6kk

- 1–3 vuotta
- 4–6 vuotta
- pidempään, arviosi kuinka pitkään _____
- edelleen

5. Onko sinua joltakin taholta pyydetty esittelemään tekemääsi yhteyshenkilömatkaa tai siihen liittyviä teemoja?

- kyllä
- ei

Jos vastasit kyllä, niin kuinka pitkään matkan jälkeen pyyntöjä vielä tuli ja miltä tahoilta?

6. Oletko seurannut yhteyshenkilömatkan jälkeen kohdemaasi/ -maidesi tilannetta?

- kyllä
- en

Jos vastasit kyllä, niin mitä kautta seurasit tilannetta ja kuinka pitkään?

7. Mikä on ollut mieluisin tapa pitää esillä tekemääsi yhteyshenkilömatkaa?

hartaudet/saarnat

lehtikirjoitukset

luennot/esitelmät

näyttelyt

haastattelut (radio, lehti, televisio)

jokin muu, mikä? _____

8. Matkani on...

muuttanut käsitystäni maailmasta

muuttanut arvopohjaani suhteessa kulutusvalintoihin

muuttanut käsitystäni kehitysyhteistyön merkityksestä

saanut itseni tekemään jotain konkreettista kehitysmaiden hyväksi

muuttanut lähipiirini käsitystä kehitysyhteistyön merkityksestä

saanut lähipiirini tekemään jotain konkreettista kehitysmaiden hyväksi

muuttanut työyhteisöni käsitystä kehitysyhteistyön merkityksestä

saanut työyhteisöni tekemään jotain konkreettista kehitysmaiden hyväksi

9. Kuinka pitkään matkan jälkeen toivoisit Kirkon Ulkomaanavun pitävän yhteyttä yhteyshenkilömatkan ryhmäläisiin?

1 vuoden

2–4 vuotta

pidempään, kuinka pitkään? _____

10. Kuinka kauan toivoisit yhteyshenkilömatkan ryhmäläisten pitävän keskenään yhteyttä matkan jälkeen?

1 vuoden

2–4 vuotta

pidempään, kuinka pitkään? _____

Tutkimus jatkuu seuraavalla sivulla →

OSIO II

Tässä osiossa voit vapaasti omin sanoin kertoa kokemuksistasi yhteyshenkilönä annettujen kysymysten perusteella. Jokaisella sivulla on yksi kysymys.

Kenelle ja minkälaisissa tilanteissa olet kertonut/pitänyt esillä tekemääsi yhteyshenkilömatkaa?

Kerro matkan vaikutuksesta omaan elämääsi. Miten matka on vaikuttanut esimerkiksi arvoihisi, asenteisiisi, valintoihisi ja kiinnostuksen kohteisiisi?

Kerro matkan vaikutuksesta työelämääsi. Hyödynnätkö esimerkiksi matkalla kertynyttä osaamistasi, tai onko matka vaikuttanut uravalintaasi?

Miten toivoisit Kirkon Ulkomaanavun kehittävän yhteyshenkilötyötään?

Mikä on ollut tärkein asia yhteyshenkilön tehtävässäsi? Voitko hyödyntää sitä edelleen joko työelämässäsi tai muualla?

Kiitos vastauksistasi!